11 ՄԱՐՏ 1994 ՈՒՐԲԱԹ # 45 (548)

Ազգ

Azg armenian daily

5 հրթիռ Լոնդոնի «Հիթրոու» օդանավակայանի վրա

ԼՈՆԴՈՆ, 10 ՄԱՐՏ, BBC, WSJ: Ականատեսային 5 հրթիռ տայթեց Լոնդոնի «Հիթրոու» օդանավակայանի թռիչքադաշտի վրա, բարեբախտաբար առանց մարդկային վնաս հասցնելու: Ոստիկանության կարծիքով, ահաբեկչական այդ արարքը գործն է «Իռլանդիայի հանրապետական բանակ» գաղտնի կազմակերպության: Անմիջապես ճիշտ հրավիրելով, բրիտանական խորհրդարանը քննարկեց հակաահաբեկչական օրենքները խստացնելու օգտին:

Միաժամանակ, բրիտանական եւ իռլանդական կառավարությունները դատապարտեցին ոճրահարությունը, մինչ վարչապետ Ջոն Մեյջորն ասաց, թե այն չի կարող խանգարել բրիտանա-իռլանդական բանակցությունները, որ ներկայումս կայանում են Անգլիայի մայրաքաղաքում:

Մյուս կողմից, Լոնդոնի օդանավակայանի տնօրինությունը բացատրություն տվեց մամուլին, թե ոճրահարությունից հետո ոչ մի տեղ չի դադարեցրել օդանավակայանի աշխատանքը, որպեսզի «բարոյական վարձատրություն չտա ահաբեկիչներին»:

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Ավելի մեծ ինքնավարություն Լ. Ղարաբաղին

ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը քննարկեց Լեռնային Ղարաբաղի իրադրությունը, Նյու Յորքից հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակիցը: Գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալին խոր մտահոգություն արտահայտեց Լեռնային Ղարաբաղում շարունակվող հակամարտության եւ այնտեղ տիրող լարված իրավիճակի առնչությամբ:

Նույն գործակալությունը Բոննից հայտնում է, թե Բունդեսթագում եւ ԳՖՀ ԱԳՆ-ում Ադրբեջանի խորհրդարանի պատվիրակության բանակցությունների ընթացքում քննարկվեցին Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման հարցերը, դրանում ԳՖՀ-ի եւ Ռուսաստանի դերը:

Պատվիրակության ղեկավար, Ադրբեջանի նախագահի խորհրդական Արիֆ Ռեհիմզադեն մամուլի ասուլիսում հայտարարեց. «Ռուսաստանը որպես Անդրկովկասում ամենաազդեցիկ եւ տեղի տերությունների հետ ամուր կապեր ունեցող տերություն կարող է էական մասնակցություն ունենալ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության լուծմանը: Ռուսաստանը կարող է լինել գլխավոր գործող կողմը, բայց ոչ միակը:

Ինչ վերաբերում է Գերմանիային, պաշտոնական Բոննը կարող է իր միջազգային հեղինակությունն օգտագործել ձգձգվող հակամարտության լուծման համար: Մասնավորապես, որպես ՄԱԿ-ի եւ Մինսկի խմբի անդամ, ԳՖՀ-ն կարող էր պնդել, որ Հայաստանը համարվի հակամարտության մասնակից կողմ: Այդ հարցը դեռ չի գտել իր իրավական լուծումը»:

Ադրբեջանի խորհրդարանի պատվիրակությունը մինչ այդ, չորեքշաբթի օրը բանակցություններ էր վարել Բոնում, որոնց ընթացքում քննարկվեցին Լեռնային Ղարաբաղին առնչված հակամարտության կարգավորման հարցերը, դաշնակցային Գերմանիայի եւ Ռուսաստանի դերը դրանում: Պատվիրակությանն ընդունել էին Բունդեսթագի նախագահ Ռիտա Զյուսմութը, ինչպես նաեւ արտգործնախարարության պետական նախարար Հելմուտ Շյոֆերը:

Իր հերթին, Ռուսաստանում ԱՄՆ դեսպան Թոմաս Փիքերինգը բարձր գնահատեց համաշխարհային հանրակցության եւ մասնավորապես Եվրախորհրդակցության ու Ռուսաստանի միջնորդիչ ջանքերը ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման խնդրում: Մարտի 9-ին ելույթ ունենալով Մոսկվայի Գիտնականների տանը, նա մատնանշեց հիմնախնդրի կարգավորման ուղիների որոնման բարդությունը, սակայն դրա հետ մեկտեղ արտահայտվեց Լեռնային Ղարաբաղին ավելի մեծ չափի ինքնուրույնություն տրամադրելու եւ ինքնավարության իրավունքներն ընդլայնելու տարբերակի օգտին: Դեսպանը նաեւ նշեց որպես արյունահեղության դադարեցման երաշխիք խաղաղարար ուժեր տարածաշրջան մտցնելու անհրաժեշտությունը:

Միաժամանակ, ինչպես երեկ հայտարարեց ԼՂՀ ԳԽ նախագահի պաշտոնակատար Կարեն Բաբուրյանը, Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը հանդես է գալիս անհապաղ հրադադարի եւ հակամարտության խաղաղ կարգավորման բանակցությունների կոնստրուկտիվ գործընթացին ձեռնամուխ լինելու օգտին՝ ռազմական գործողությունները չվերսկսելու արդյունավետ երաշխիքների առկայությամբ:

Սակայն Ադրբեջանի ղեկավարության վերջին քաղաքական քայլերը, նրա խոսքերով ասած, վկայում են, որ պաշտոնական Բաքուն դարձյալ շեշտը դնում է խնդրի լուծման ուժային եղանակների վրա, ինչը չի ծառայում ինչպես հայ, այնպես էլ ադրբեջանական ժողովուրդների շահերին: ■

ՂԱՐԱԲԱՂ

Բախումներ ուկրաինացի եւ աֆղան վարձկանների միջեւ

Ադրբեջանը դաժան է վարվում հայ գերիների եւ պատանդների հետ

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ, ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 10 ՄԱՐՏ: Իրադրությունը ղարաբաղյան ռազմաճակատներում շարունակում է մնալ բարդ: Ադրբեջանական կազմավորումները շարունակում են հուսահատ գրոհներ ձեռնարկել՝ փորձելով ճնշել ղարաբաղյան ուժերի պաշտպանական շղթան ռազմաճակատի տարբեր հատվածներում: ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբից հաղորդում են, թե մարտի 9-ի երեկոյան ժամը 21-ին Ֆիզուլու եւ Աղջաբեդիի շրջաններում տեղաբաշխված հենակետերից տանկերից, ծանր հրետանուց եւ «Գրադ» կայանքներից զանգվածային հրետակոծության են ենթարկվել ղարաբաղյան ուժերի պաշտպանական դիրքերը Մարտունու շրջանում, որից հետո բռնամու մի խումբ խմբավորում անցել է հարձակման: Հանդիպելով ԼՂՀ պաշտպանության բանակի դիմադրությանը եւ կրելով կենդանի ուժի զգալի կորուստներ, բռնամին նահանջել է նախնական դիրքերը:

Այսօր առավոտյան ժամը 8-ին ադրբեջանական բանակը զենքի տարբեր տեսակներից վերսկսել է հարավարեւելյան դիրքերի հրետակոծությունը: Ղարաբաղյան հրետանին դիմել է պատասխան գործողությունների: Տուժածների մասին տեղեկություններ չկան:

ԼՂՀ ռազմական հետախուզության տվյալներով, մարտի 9-ին, օրվա առաջին կեսին Ֆիզուլու շրջանի Ահմեդբեյլի գյուղի մերձակայքում ադրբեջանական բանակում ծառայող ուկրաինացի վարձկանների եւ աֆղան մոջահեդների միջեւ տեղի է ունեցել զինված ընդհարում, որի հետեւանքով երկու կողմերից կան սպանվածներ: Ռադիոհետախուզության տվյալների համաձայն, Ֆիզուլու շրջանում տեղաբաշխված ադրբեջանական զորքերի հրամանատարությունը շտապ միջոցներ է ձեռնարկում կողմերին բաժանելու եւ հակամարտությունը չընդլայնելու ուղղությամբ: Ինչպես հաղորդեցին ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբից սա մոջահեդների եւ սլավոն վարձկանների ընդհարման առաջին դեպքը չէ: Ենթադրվում է, որ ադրբեջանական բանակի ռուս եւ ուկրաինացի վարձկանների հետ հավելհատար են տեսնում այն աֆղանցիներ, որոնց հարազատները զոհվել են խորհրդա-աֆղանական պատերազմի ժամանակ:

Միաժամանակ, ինչպես հաղորդում է Սնարք գործակալությունը Լեռնային Ղարաբաղի Գերագույն խորհրդի մամուլի ծառայությունն այսօր տարածեց միջազգային իրավապաշտպան եւ խաղաղարարական կազմակերպություններին ուղղված դիմումի տեքստը, որով կոչ է արվում ներգործել Ադրբեջանի ղեկավարության վրա, որպեսզի անհապաղ դադարեցվի այդ հանրապետությունում պահվող հայ ռազմագերիների եւ պատանդների ֆիզիկական ոչնչացումը:

Ինչպես լրագրողներին հաղորդեց ԼՂՀ ԳԽ մամուլի քարտուղար Գայանե Առուստամյանը, ռազմագերիների ու պատանդների հետ անմարդկային վերաբերմունքն Ադրբեջանում «սիստեմատիկ բնույթ է ստացել», ինչը միջազգային կոնվենցիաների բիրտ խախտում է, փաստաթղթեր, որոնց միացել է պաշտոնական Բաքուն:

Մամուլի քարտուղարը բերեց բանտերում սանջամահ արված մարդկանց դիակները ղարաբաղյան կողմին չհանձնելու փաստեր: Այսպես, առ այսօր չի հանձնված Հրաչիկ Պետրոսյանի մարմինը (1954 թ. ծնված), որը խոշտանգումներից մահացել է այս տարվա հունվարի 5-ին Բաքվի քննչական մեկուսարանում:

Ադրբեջանի իշխանությունները, ընդգծեց Առուստամյանը, նաեւ ամեն կերպ խոչընդոտներ են հարուցում Միջազգային Կարմիր խաչի ներկայացուցիչների համար, որոնք փորձում են ծանոթանալ գերիներին պահելու պայմաններին: Այդ առնչությամբ, հայտարարեց մամուլի քարտուղարը, ԼՂՀ ԳԽ մամուլի ծառայության դիմումի մեջ նշված է, որ անհրաժեշտ է միջազգային վերահսկողություն կազմակերպել Ադրբեջանում պահվող հայ ռազմագերիների ու պատանդների իրավունքների կիրառման նկատմամբ:

ՏԱՍԱՈՒՍ

Ռուսաստանը մերժում է Լատվիայից եւ Էստոնիայից իր ուժերը հեռացնելու ժամկետը

ՄՈՍԿՎԱ, 10 ՄԱՐՏ, WSJ: Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովը մերժեց նշանակված ժամկետում՝ օգոստոսի 31-ին իր երկրի ուժերը հեռացնելու Լատվիայից եւ Էստոնիայից, ասելով, թե ոչ ոք իրավունք չունի Մոսկվային թելադրելու, թե ինչ պետք է անի: Անմիջապես եւ կտրուկ պատասխան տալով արեւմտյան ղեկավարներին, որոնք պնդում են վերոհիշյալ ժամկետը հարգելու անհրաժեշտությունը, գեներալ Գրաչովը հայտարարեց, թե ուժերի հեռացման հարցը Ռուսաստանի «ներքին հարցն է»:

Միանումը դադարի կոչ է անում

Կամբոջայի միապետ Նորոդոմ Սիանուկը, որը բուժման նպատակով գտնվում է Պեկինում, դիմել է հակամարտ կողմերին՝ կոչ անելով անհապաղ դադարեցնել մարտական գործողությունները Կամբոջայում: «Կարմիր քմերների» ղեկավար Քյեու Սամֆանը դրականորեն է պատասխանել Սիանուկի ուղերձին:

Հանցախումբ է բռնվել

ՎԱՐՇԱՎԱ, 10 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Չորեքշաբթի ոստիկանությունը «խճուղային ավազակների» հանցախումբ է կալանել Լեհաստանի արեւելքում՝ Սվիդնիկ քաղաքում: Ուկրաինայի չորս քաղաքացիների կասկածում են իրենց այսօրվա եւ նախկին հայրենակիցներին, ինչպես նաեւ նախկին ԽՍՀՄ-ի մյուս պետությունների քաղաքացիներին Լեհաստանի ավտոճանապարհներում կողոպտելու մեջ:

ԳԱԶ

Ռուսաստանը կհատուցի Թուրքիայի կորուստները

ԱՆԿԱՐԱ, 10 ՄԱՐՏ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Թուրքիան դժվարին կացության մեջ է ընկել Ռուսաստանից բնական գազի բերմատակարարման պատճառով, չորեքշաբթի հաղորդել է «Սաբահ» թերթը: Այդ իրավիճակն ստեղծվել է այն բանի հետեւանքով, որ Ուկրաինան, որին մատակարարվող գազի ծավալը Ռուսաստանը կրճատել է, պարտքերը չմարելու պատճառով, գազատարից ավելի շատ վառելանյութ է վերցնում, քան իրեն հասնում է: Թուրքիան ստիպված էր նվազեցնել կամ լրիվին դադարեցնել գազի մատակարարումը մի շարք կազմակերպություններին, որպեսզի ջերմությունից չզրկի այն բուրք քաղաքացիներին, որոնց տները ջեռուցվում են գազով:

Թուրքիայի ներկայացուցիչները Կասպի եւ Թուրքմենստանի հետ բանակցություններ են վարում Թուրքիայի Հանրապետությանը բնական գազ վաճառելու մասին նոր պայմանագրեր կնքելու նպատակով: Ստորագրվել են նախապատրաստական աշխատանքներ Ալժիրից հեղուկ գազի ընդունումն ապահովելու համար:

Թուրքիայում Ռուսաստանի դեսպան Ալբերտ Չեռնիշովը, նշում է թերթը, Թուրքիային հավաստիացրել է, որ նրա կորուստները կհատուցվեն, եւ մոտ ժամանակներս այդ խնդիրը կկարգավորվի: Ռուսաստանը լրացուցիչ քանակությամբ բնական գազ կմատակարարի Թուրքիային:

ՄԵՐՁԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼՔ

Միջազգային ուժերը տապալեցնում են կարգավորումը

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 10 ՄԱՐՏ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԱՄՆ-ի պետդեպարտամենտի պաշտոնական ներկայացուցիչ Քրիստին Շելլին հարցին տվեց. «Ռուսաստանը չորեքշաբթի օրը կոչ արեց անցկացնել Մերձավոր Արեւելքին նվիրված միջազգային նոր խորհրդաժողով: Որեւէ մեկնաբանություն ունե՞ք արդյոք այս առնչությամբ»:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ. Ռուսաստանի փոխարտգործնախարարը խոսում էր Մադրիդի երկրորդ խորհրդաժողովի պես մի բան հրավիրելու մասին: Ինչպես գիտեք, ԱՄՆ-ը եւ Ռուսաստանը մերձավորարեւելյան հաշտության բանակցությունների համանախագահներն են: Մենք ռուսական կողմի հետ սերտորեն համաձայնեցնում ենք մեր գործողությունները, բայց դա չի նշանակում, թե մենք միշտ բացարձակապես նույն հայացքներն ունենք առանձին խնդիրների առիթով: Ինչ վերաբերում է երկարաժամկետ առումով դրա անցկացմանը, իհարկե, մենք քննում ենք այդ հնարավորությունը, սակայն ելնելով ներկա իրավիճակից, շեշտը դնում ենք ՊԱԿ-ի ու Պաղեստինի բանակցությունների վերսկսման եւ սկզբունքների հռչակագրի իրագործման վրա: Այսպիսով մենք ուշադրությունը չենք բեւեռում բազմակողմ հիմունքներով ինչ-ինչ միջոցառումների անցկացման վրա: Մենք կուզենայինք իմանալ Ռուսաստանի կարծիքը համատեղ գործողությունների առնչությամբ: Մեր կարծիքով հաշտության բանակցությունները առաջ մղելու համար Մադրիդի խորհրդաժողովի կամ որեւէ այլ բազմազգ համաժողովի նմանությամբ խորհրդաժողով հրավիրելը պարտադիր չէ, որ ներկայումս հանգեցնի լավագույն արդյունքների:

ՀԱՐՑ. Ռուսները ԱՄՆ-ին հայտնե՞լ են արդյոք, որ իրենք մտադիր են հրապարակայնորեն հանդես գալ նման առաջարկությամբ:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ. Նրանց գաղափարները մեզ հետ մտավոր քննարկումների առարկա են եղել: Այդ առաջարկությունը մեզ համար մեծ անակնկալ չհարձակ:

Մյուս կողմից, Եվրոպական միության ներկայիս նախագահի հանգամանքով, Հայաստանում Հունաստանի դեսպանատնից «Ազգի» ստացած հաղորդագրությունից պարզվում է, որ Եվրոպական միությունը, որը վերջերս քննադատել էր Հեբրոնի սպանդը, ողջունում է իսրայելա-պաղեստինյան երկկողմ բանակցությունները սկսելու նախաձեռնությունը, միաժամանակ ողջունելով գրավյալ շրջաններում պաղեստինցիների անվտանգությունը երաշխավորող միջազգային դիտորդների ներկայությունը, որին Եվրոպական միությունը առաջարկում է իր մասնակցությունը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ տեղական

Ստեփանակերտի ռադիոյով այդ օրը յուրաքանչյուր կես ժամը մեկ եթեր էր արձակվում հայտարարությունը. «Զինվորական հոսպիտալից հայտնում են, որ վիրավոր զինվորի կյանքը փրկելու համար շտապ անհրաժեշտ է երկրորդ խմբի դրական ռեզուսի արյուն»: Օրվա երկրորդ կեսին այդ հայտարարությունն այլեւս չէր հնչում: Երեւի դոնորը գտնվել էր: ԼՂՀ պաշտպանության բանակի կենտրոնական հոսպիտալի պետ, մայոր Սամվել

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Ստեփանակերտի հոսպիտալի հոգսերը

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Գեւորգյանը, որն այդ օր ժամանակ գտավ ընդունել մեզ (ճակատներում երկու օր շարունակ համեմատաբար հանգիստ էր), տեղեկացնում է, որ սովորաբար նման հայտարարություններ տրվում են այն դեպքում, երբ կամ վիրավորը հայաստանցի է, կամ անհրաժեշտ է հազվագյուտ խմբի արյուն: Իսկ ավելի հաճախ, երբ վիրավորին բերում են հոսպիտալ, նրա հետ գալիս են նաեւ նրա զինակիցները կամ ազգականները, եւ դոնորի հարցը հեշտությամբ լուծվում է: «Բացի այդ, մենք ունենք դոնորների ցուցակ: Մարդիկ հաճույքով գալիս արյուն են տալիս: Պարզապես այդ արյունը կարելի է պահել 7-10 օր: Այսօր նույնիսկ շոկոլադը վերջացել էր, չէինք կարող դոնորներին շոկոլադ տալ, սակայն բարեբախտաբար այդ հարցը շատ արագ լուծվեց»:

Ստեփանակերտի կենտրոնական հոսպիտալն առավել ծանրաբեռնված օրերին ի վիճակի է ընդունել մինչեւ 120 վիրավոր: «Փաստորեն Երեւան ենք ուղարկում միայն այն վիրավորներին, որոնք կամ հայաստանցիներ են (նրանց անհրաժեշտ է նաեւ հարազատների խնամքը), կամ նեղ մասնագիտական բուժման կարիք ունեն: Հայաստան ենք ուղարկում նաեւ այն վիրավորներին, որոնց անհրաժեշտ է երկարատեւ բուժում, քանի որ իմաստ չունի այդպիսի հիվանդներին ամիսներ շարունակ այստեղ պահելը: Ռազմական գործողությունները կարող են ծավալվել այնպես, որ հիվանդանոցային տեղերի խիստ կարիք զգացվի»: Եւ իսկապես, թեեւ պրն. Գեւորգյանը չկարողացավ ճիշտ թիվը նշել, այնուամենայնիվ հոսպիտալի պատասխանատու աշխատակիցներից մեկը տեղեկացրեց, թե մեկ ծանր վիրավորին մեկ օր պահելու համար անհրաժեշտ է մոտ 2000 դրամ ընդհանուր արժողությամբ միայն դեղորայք:

Ըստ հոսպիտալի պետի, դեղորայքն ընդհանուր առմամբ հերիքում է: Իսկ որտեղի՞ց է ստացվում այն: Հիմնականում միջազգային կազմակերպություններից՝ Կարմիր խաչ, Բժիշկներ առանց սահմանի եւ այլն: Օգնում են նաեւ սփյուռքահայ առանձին անհատներ՝ մասնավորապես Վարդգես եւ Մերի Նաջարյանները եւ այլն: Ինչպե՞ս է բաշխվում դեղորայքը: «40 տոկոսը վերցնում ենք մենք, 40 տոկոսը տալիս ենք քաղաքային հիվանդանոցներին, 20 տոկոսը պահեստավորում ենք», ասում է պրն. Գեւորգյանը: Փաստորեն չկա նաեւ մասնագետների պակաս՝ Ղարաբաղի մասնագետները հրաշալի կերպով «գլուխ են հանում» աշխատանքից, թեեւ անհրաժեշտության դեպքում Հայաստանից նույնպես մասնագիտական խմբեր են մեկնում: Ղարաբաղի բժիշկները պատերազմական այս մի քանի տարիների ընթացքում արդեն այնքան են հմտացել, որ տեխնիկական առումով որեւէ տարբերություն չկա, թե որտեղ կբուժվի վիրավորը. Ստեփանակերտո՞ւմ, թե Երեւանում: Մանավանդ որ վիրավորներին Հայաստան տեղափոխելը հաճախ լուրջ դժվարությունների հետ է կապված՝ եղանակը թռիչքային չէ, ուղղաթիռ չկա, նավթ չկա եւ այլն:

Ստեփանակերտից բացի Ղարաբաղում հոսպիտալներ կան նաեւ շրջաններում՝ Մարտակերտում, Հադրութում, Ասկերանում եւ Մարտունիում: Բացի այդ, Ֆիզուլու շրջանում նույնպես ստեղծվել է դաշտային հոսպիտալ, որտեղ սովորաբար վիրավորներին առաջին օգնություն են ցույց տալիս եւ ուղարկում Ստեփանակերտ: Ղարաբաղում պատմում են, որ Հադրութի հոսպիտալում նույնիսկ ադրբեջանցի վիրաբույժ կա: «Զարմանալու բան չկա, ասում է պրն. Գեւորգյանը: Այստեղ մեր հոսպիտալում կան նաեւ ադրբեջանցի վիրավորներ, եւ մենք նրանց նկատմամբ նույն հոգատարությունն ենք ցուցաբերում: Դա մեր պարտքն է»:

Այդ օրը շրջանային հոսպիտալներից Ստեփանակերտ էին տեղափոխվում սովորականից ավելի շատ վիրավորներ: Ռազմաճակատի հարավարեւելյան հատվածում սպասվում էր ադրբեջանական բանակի լայնածավալ գրոհ, ուստի անհրաժեշտ էր նախապես ազատել մահճակալները նոր վիրավորներ ընդունելու համար: Բարեբախտաբար եղանակը թռիչքային էր, եւ հնարավոր էր առավել ծանր վիրավորներին ուղարկել Հայաստան: Պատերազմը շարունակվում է:

ՓԱՐԻԶ

Ֆրանսիան Սիմոն Նաիրյանի հարցով ոչ մեկին չի դիմել

Փետրվարի 26-ի մեր համարում տպագրել էինք Նոյյան Տապան գործակալության հաղորդած մի լուր, ըստ որի «ֆրանսիական իշխանությունները պաշտոնապես դիմել են Ֆրանսիայում Հայաստանի Հանրապետության դեսպանատուն երկու հարցումով. 1. Հայաստանը պատրա՞ստ է արդյոք ընդունել Սիմոն Նաիրյանին, 2. Պատրա՞ստ է արդյոք բնակության իրավունք տրամադրել նրան»: Նոյյան Տապանն իր հերթին այս լուրը քաղել էր Հայ քաղբանտարկյալների պաշտպանության հանձնախմբից, որի անդամներից ՀՀ ԳԽ պատգամավոր Ալեքսանդր Մանուչարյանը շտապել էր այդ կապակցությամբ ստորագրություններ հավաքել խորհրդարանում, դիմելու համար ՀՀ նախագահին՝ քաղաքացիություն շնորհել 1983 թ. Փարիզի Օռլի օդանավակայանի ողբերգական դեպքի գլխավոր գործող անձերից մեկին, որը 15 տարվա բանտարկության վերջին շաբաթներն է անցկացնում Ֆրանսիայի բանտերում: Ալեքսանդր Մանուչարյանն իր նախաձեռնությունը հիմնավորում է նրանով, որ «եթե Նաիրյանին Հայաստանի քաղաքացիություն չշնորհվի, ապա ազատ արձակվելուց հետո նրան կհանձնեն Թուրքիայի իշխանություններին, որոնք նրան պարզապես կկախեն», քանի որ Նաիրյանը Թուրքիայի քաղաքացի է եւ հեռակա մահվան է դատապարտված այդ երկրի կողմից: Սակայն ահա Փարիզի մեր թղթակիցը դիմել էր Հայաստանի դեսպանություն, ճշտելու համար մանրամասնություններ, որտեղ նրան տարակուսանքով պատասխանել էին, թե ոչ ֆրանսիական իշխանությունները, ոչ էլ պաշտոնական որեւէ անձ իրենց երբեւէ այդ հարցով չեն դիմել եւ առհասարակ Հայաստանում տարածված այդ աղմուկը նրանք համարում են փոքրիկ մի բաժակ ջրում: Հարցական է մնում, թե Հայ քաղբանտարկյալների պաշտպանության հանձնախումբը որտեղի՞ց է վերցրել այդ տեղեկությունը եւ ի՞նչ հիմքեր ունի իր ակտիվության համար:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Տաք ջուր բնակարաններում, որքանո՞վ է իրական

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Երքաղխորհրդի գործկոմի վերջին դիսպետչերականներից մեկում քննարկվել է քաղաքի փոքր կաթսայատների միջոցով լվացքատների եւ բաղնիքների աշխատանքի կազմակերպման հնարավորության հարցը: Որոշվել է նաեւ ջեռուցվող թաղամասերում ամռանը շաբաթը գոնե մեկ անգամ բնակարաններին տաք ջուր տալ: «Ի՞նչ է նախատեսվում անել այդ ուղղությամբ» հարցով մեր թղթակիցը դիմեց գործկոմի ջերմային տնտեսության ծառայության գլխավոր ինժեներ Էդուարդ Քեոյանին: «Ջեռուցումն ապահովելու համար ներկայումս մենք մազութ ենք վառում, ասաց նա: Իսկ ամռանը բնակչությանը տաք ջրով (առանց ջեռուցման) ապահովելու համար արդեն գազ է հարկավոր: Քանզի այդ դեպքում մազութի օգտագործումը տեխնոլոգիական բարդություններ է ստեղծում: Այլ կերպ ասած, գազի բավարար քանակության դեպքում հնարավոր կլինի բնակիչներին տաք ջուր մատակարարել»: Ինչ վերաբերում է փոքր կաթսայատների միջոցով լվացքատների եւ բաղնիքների ստեղծմանը, ապա, ինչպես բացատրեց է. Քեոյանը, դրանով պետք է զբաղվի ոչ թե ծառայությունը, այլ կազմակերպությունները եւ մասնավոր անձինք, այսինքն՝ մարդիկ, որոնք տարածքների եւ սարքավորումների վարձակալման հիմունքով պատրաստ կլինեն իրենց վրա վերցնել բնակչության սպասարկման այսպիսի կետերի ստեղծման եւ ֆինանսավորման հարցերը՝ ծառայության հետ համապատասխան պայմանագրեր կնքելով:

Մի կողմից՝ ծառահատում, մյուս կողմից՝ շինարարություն

Արդեն 3-րդ տարին է, ինչ Հայաստանում ոչնչացվում են հսկայական տարածությամբ անտառներ: ՀՀ բնության եւ շրջակա միջավայրի պահպանության նախարարության հանրապետական տեսչության պետ Լյուդվիգ Նազարյանը հայտնեց, որ մինչեւ էներգետիկ ճգնաժամը Հայաստանում նման խնդիր երբեւիցե չի եղել: Երեւանի տարածքում 1992 թվականի ձմանը ապօրինաբար կտրվել է 230 հազ. ծառ (100 հազարը Երքաղխորհրդի տարածքում): Արդեն հայտնի է, որ 1993 թ. ձմռանը միայն Երեւանի քաղխորհրդի տարածքում հատվել է 5700 ծառ:

Զանգվածային անտառահատումներ կատարվում են Հայաստանի «Հայանտառ» տնտեսական արտադրական միավորման ողջ տարածքներում, հետեւանքներն աղետալի են: Եթե նույնիսկ հաջորդ տարիներին հնարավոր լինի կասեցնել այդ երեւույթը, 23-30 տարի է անհրաժեշտ, որպեսզի անտառահատված տարածքներն ստանան իրենց նախկին տեսքը:

Մյուս կողմից, Վանաձորի Տարոն-2 թաղամասում մարտի 8-ին շահագործման հանձնվեց «Ուկրշին» նախագծային ֆիրմայի կառուցած բնակելի շենքը 3 եւ 4 սենյականոց 10 բնակարաններով: Նորաբնակներին ողջունելու էին եկել «Հայաստան» հիմնադրամի գործադիր վարչության փոխտնօրեն, շինարարության բաժնի վարիչ Էդուարդ Բալասանյանը, ԱՄՆ-ում հիմնադրամի [illegible] գոտու լիազոր ներկայացուցիչ Գրիգոր Նազարյանը, քաղխորհրդի նախագահի առաջին տեղակալ Աշոտ Մանուկյանը, շինարարական հարցերով տեղակալ Լեւոն Ալանյանը եւ այլք: Կառույցի շինարարության վերջին փուլն իրականացվել է «Հայաստան» հիմնադրամի միջոցներով, որի ներկայացուցիչ Էդուարդ Բալասանյանից տեղեկացանք, որ այս տարի շահագործման հանձնված 25 բնակարաններից բացի նախատեսվում է մինչեւ հունիս կառուցել նաեւ 60-ը: «Հայաստան» հիմնադրամը ԱՄՆ-ի հանձնախմբի միջոցներով այս տարի Տարոն թաղամասում կկառուցի նաեւ մեկ համբուժարան եւ մանկապարտեզ:

ՕԴՈՒԺ

Վերջապես Երեւան-Բեյրութ ուղիղ չվերթ

ԲԵՅՐՈՒԹ, 3 ՄԱՐՏ, AP, UPI, AGBU-AIS: Ամիսներ, նույնիսկ տարիներ տեւած քաշքշուկից, բանակցություններից եւ աշխատանքից հետո Երեւանն ու Բեյրութը վերջապես ուղիղ գծով կապվեցին իրար, երբ բազմաթիվ հետաձգումներից հետո, մարտի 8-ին, Հայկական ավիաուղիներ ընկերության Տու-154 օդանավը 120 ուղեւորներով վայրէջք կատարեց Բեյրութի միջազգային օդանավակայանում: Կեսօրվա ժամը 1:30-ին ժամանած օդանավը, որ ուղեւորներից բացի պաշտոնական պատվիրակություն էր բերել իր հետ, դիմավորեց Հայկական ավիաուղիների Բեյրութի գրասենյակի տնօրեն Պետրոս Անսրդյանը, որ ներկա թղթակիցներին հայտարարեց, թե օդային ուղիղ կապի ստեղծումը Երեւանի ու Բեյրութի միջեւ «նշանակալից քայլ է այդ երկու երկրների միջեւ ամրապնդելու տնտեսական, առեւտրական, կրթական եւ զբոսաշրջիկային կապերը»: Նա ավելացրեց, թե թռիչքն առաջինն էր երկու մայրաքաղաքների միջեւ շաբաթական չվերթների, որոնք ծառայելու են Հայաստանի եւ հայահոծ Բեյրութի միջեւ հարաբերությունների սերտացմանը: Նա հույս հայտնեց, թե լիբանանյան ազգային ավիաուղիների «Միդըլ Իսթ Էրլայնզ»-ի ղեկավարության հետ ներկայումս տարվող բանակցությունները բարեհաջող ավարտ կունենան եւ նշանավոր այդ ավիաընկերության ինքնաթիռներն էլ փոխադարձ թռիչք կկատարեն դեպի Երեւան:

Ըստ «Ազգ»-ի քաղած տեղեկությունների, Երեւան-Բեյրութ-Երեւան երկկողմ տոմսի արժեքը 490 դոլար, միակողմը՝ 365 դոլար:

Վերջին տարիներին Երեւանից Բեյրութ եւ հակառակ ուղղությամբ ուղեւորությունները կատարվում էին միջնորդավորված ձեւով՝ Երեւանից Հալեպ, Մոսկվա, Սոչի, Կրասնոդար եւ այլն: Այնինչ նորահաստատ չվերթը ուղեւորներին կխնայի այդ տաղտուկներից:

Ավելացնենք, որ նույն օրը, մարտի 8-ին, երեկոյան ժամը 10:30-ին, 4,5 ժամ տեւած թռիչքից հետո հայկական ինքնաթիռը վերադարձավ Երեւանի «Զվարթնոց» օդանավակայան, իր հետ բերելով պաշտոնական պատվիրակությանը, ուղեւորներին եւ ուսանողների: Թուրքիայի կողմից Հայաստանի դեմ հաստատված շրջափակման պատճառով օդանավը ստիպված էր շրջան կատարել ամբողջ Բալկանյան թերակղզու վրայով, այնինչ ուղիղ գծով այդ ուղերթը տեւում է ընդամենը 1 ժամ 20 րոպե:

96,5 հազ. հաշմանդամ, 15 հազ. միայնակ մայր, 26 հազ. միայնակ թոշակառու *ՀՀ աշխատանքի եւ սոցիալական ապահովության փոխնախարար Գեղամ Ղարիբջանյանը հայտնեց, որ Հայաստանում հաշվվում է 1-ին եւ 2-րդ խմբի 96,5 հազ. հաշմանդամ, 15 հազ. միայնակ մայրեր, 26 հազ. միայնակ թոշակառու, ինչպես նաեւ 25 հազ. միայնակ կենսաթոշակառուների ընտանիք:*

ՀԱԿԻՐՃ

Ադրբեջանի առաջարկն անհեթեթություն է

«Անհեթեթություն է, երբ ադրբեջանցիներն առաջարկում են ղարաբաղյան զորքերին հետ քաշվել գրավված տարածքներից, առանց զինադադար հաստատելու», հայտարարեց մեր թղթակցին ՀՀ նախագահի մամուլի քարտուղարի պաշտոնակատար Լեւոն Զուրաբյանը: Պատասխանելով մեր այն հարցին, թե ինչպես է Հայաստանի ղեկավարությունը վերաբերվում Հեյդար Ալիեւի Չինաստանում արած այն հայտարարությանը, որ եթե ղարաբաղյան զորքերը հետ քաշվեն գրավված տարածքներից, ապա Ադրբեջանը կքննարկի Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակի հարցը, պրն. Զուրաբյանն ասաց, թե հնարավոր չէ ընթացող կռվի ժամանակ զորքերը դուրս հանել: Դրա համար էլ Հայաստանը պնդում է, թե նախ պետք է հաստատվի զինադադար, իսկ հետո արվեն հաջորդ քայլերը: Նա նաեւ հայտնեց, թե հայկական կողմը սկզբունքորեն դեմ չէ Մոսկվայում մարտի երկրորդ կեսին ծրագրվող բարձր մակարդակի հանդիպմանը, սակայն առայժմ պաշտոնապես ոչ ոք չի դիմել:

Փակվել է շրջանային թերթը

Գուգարքի շրջխորհրդի գործկոմի որոշմամբ, ժամանակավորապես դադարեցրել է գոյությունը շրջանային «Գուգարք» թերթը: Շրջգործկոմը նման որոշում է կայացրել, որովհետեւ ֆինանսատնտեսական ծանր վիճակի պատճառով այս տարվա սկզբից լույս չի տեսել թերթի ոչ մի համար: Իսկ շրջանի ղեկավարությունն ի վիճակի չէ ապահովել թերթի նյութական օժանդակությունը:

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան Դ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս 562941, տելեքս 243266 CPIRI SU
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՀԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
Ոճը եւ տառաձեւերը ՊԱՒԵԼ ՊԱԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային սարքաւորումը
«Ազգ» թերթի
Azg
armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010
Published in U.S.A. by AZG Publishing Co., 22122 Sherman Way, Suite 203, Canoga Park, CA 91303, Call (818) 598-0423 Fax (818)340-9819 for subscription rates.
Publisher - Հրատարակիչ
Dr. Krikor Krikorian -
Դոկտ. Գրիգոր Գրիգորեան
Executive Director - Տնօրէն
Vartan Karaoghlanian -
Վարդան Գարաօղլանեան
Production Manager -
Raffi Shoubookian
Արտադրութիւն
Ռաֆֆի Շուպուքեան
«Ազգ» օրաթերթը հաղորդւում է ԱՄՆ «ԱՐՄԻՆԿՈ» ՍՄԸ-ի համակարգչային կապով
Հեռախօս 7-8852-281425,
ֆաքս 7-8852-285082
E-MAIL INTERNET: ROOT
YEREVAN @ REX. IASNET. COM

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՇՐՋԱՆ, ԱՊՀ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Հսկան կրկին արթնանում է քնից

Վերջին երկու տարիների ընթացքում Ռուսաստանի արտաքին քաղաքականությունը չէր փայլում իր առանձնահատկություններով: Այն անհետեւողական էր, անարդյունավետ, Արեւմուտքի նկատմամբ բավականին զգուշավոր:

Սակայն, երբ Ռուսաստանը ընդդիմացավ Բոսնիան ինքնաթիռներով ռմբակոծելու ՆԱՏՕ-ի սպառնալիք-վերջնագրին, եւ Արեւմուտքն էլ ստիպված եղավ հաշվի նստել նրա այդ որոշման հետ, Ռուսաստանի վարկը միջազգային ասպարեզում անհամեմատ բարձրացավ: Արեւմուտքն այդ որոշումն ընդունել էր առանց մեծ ոգեւորության՝ տալու Ռուսաստանին, կամ հաշվի առնելու նրա գոյությունը, բայց իր դիրքորոշմամբ Ռուսաստանն ապացուցեց, գրում է The Economist հանդեսի Մոսկվայի թղթակիցը մարտի 4-ի համարում, որ անհրաժեշտ է հաշվի նստել իր հետ, որ հակառակ իր բազում չլուծված խնդիրների, ինքը գոյություն ունի եւ դեռ հզոր է:

Փետրվարի 24-ի իր ելույթում նախագահ Ելցինը ջանաց հավաստիացնել, որ «Միայն ուժեղ Ռուսաստանի առկայությունը կարող է կայունության հաստատման երաշխիքներ տալ ինչպես նախկին Խորհրդային Միությունում, այնպես էլ ամբողջ աշխարհում»:

Ռազմավարական տեսակետից, հզոր պետության իր նախկին դիրքերի վրա մնալու Ռուսաստանի ցանկությունը պայմանավորված է երեք գործոններով: Նա ցանկանում է, որ՝ ա) նախկին Խորհրդային Միության հանրապետությունները ու Արեւելյան Եվրոպայի երկրները մնան ազդեցության իր ոլորտի սահմաններում, բ) որ այդ տարածքները չվերածվեն Ռուսաստանին սպառնացող հենարանների եւ գ) որ դրանք ոչ թե ծառայեն Ռուսաստանին անջատելու աշխարհի մնացած մասերից, այլ ընդհակառակը կամուրջ հանդիսանալու նրանց հետ: Այս քաղաքականության ենթատեքստում պետք է հասկանալ նաեւ իրավունքների պաշտպանման վճռականությունը ցանկացած երկրում ապրող ռուսների համար, ինչպես նաեւ ՆԱՏՕ-ի դեպի արեւելք ծավալվելու ջանքերը • խափանելու փորձ:

Նման քաղաքականության հետեւողական լինելը միանգամայն հասկանալի երեւում է նաեւ վերջին ամիսներին նրա խաղաղասիրական-միջնորդական առաքելությունների վերաշխուժացման միտումներից: Քանի որ զորքերի դուրս բերումը նախկին Խորհրդային Միության բոլոր հանրապետություններից նշանակելու էր «ազդեցության նվազում», Ռուսաստանը որոշեց տալ նրանց խաղաղարար-միջնորդների դերը:

Իսկ նրան հաջողվում է նման քաղաքականություն վարելը, որովհետեւ ոչ ոք դրսում լրջորեն չի ցանկանում խառնվել նրա անմիջական շրջապատի խնդիրներին: Բոլորն էլ գերադասում են տեսնել նրան որպես գերհզոր պետություն, քան, ասենք, Իրանին: Ոչ պակաս կարեւոր հանգամանք է նաեւ այն, որ բոլորն օգնում են Ելցինին, վախենալով ծայրահեղ ընդդիմադիրների գլուխ բարձրանալուց:

Այս բոլորից օգտվելով, Ռուսաստանը առաջ է տանում արտաքին քաղաքականության ասպարեզում իր որդեգրած նոր գիծը: «Արդարացում եւս, կտրուկ շեշտում է Կոզիրեւը, մենք շարունակելու ենք պաշտպանել Ռուսաստանի կենսական շահերը, նույնիսկ այն դեպքում, երբ դրանք հակասեն Արեւմուտքի շահերին: Ռուսաստանը Արեւմուտքի դասերին կամ ցուցմունքներին չի հետեւելու»:

Այս քաղաքականության հաջորդող քայլերը պարզ են: Ռուսաստանը նախ ձգտելու է ՄԱԿ-ի կամ ԵԱՀԽ-ի միջոցով պաշտոնապես ապահովել իր դիրքերը նախկին Խորհրդային Միության տարածքում: Հետո, ամեն ջանք գործադրելու է, որ ՆԱՏՕ-ի «Գործակցություն հանուն խաղաղության» ծրագիրը, նորանկախ երկրներին անդամություն շնորհելը լոկ խոսում մնա եւ չանցնի այդ սահմանը: Իսկ թե ինչքանով առաջ կգնա Ռուսաստանը իր որդեգրած այս քաղաքականությունը, պարզ կդառնա մարտի 27-ին Ղրիմում կայանալիք հանրաքվեի արդյունքներից: Կմնա՞ Ղրիմը Ուկրաինայի կազմում, թե կանկախանա եւ կմիանա Ռուսաստանին: Ղրիմի բնակչության մեծամասնությունը ռուսներ են: Եթե նրանք, ինչպես ակնկալվում է, քվեարկեն Ռուսաստանին միանալու օգտին, Ելցինը ստիպված է լինելու դժվարին ընտրություն կատարել. կամ, հավատարիմ մնալով ռուսների իրավունքները պաշտպանելու իր սկզբունքներին, պետք է խորացնի տարաձայնությունները հարեւան Ուկրաինայի հետ, կամ էլ, արհամարհելով Ղրիմի ռուսների ցանկությունը, թիրախ դառնա Ժիրինովսկու նման ազգայնամոլների հարձակումներին: Դժվար չէ տեսնել, թե որ են նրան առաջնորդում նոր՝ հետեւողական քաղաքականություն կերտողները:

ՏԱՐԱԾՔ

Բելառուս. Ի՞նչն է խանգարում փողային համակարգերի միավորմանը

ՄԻՆՍԿ, 10 ՄԱՐՏ, ՌԻԱ-ՍՆԱՐՔ: Բելառուսի ազգային բանկի նախագահ Ստանիսլավ Բոգդանկեւիչն անընդունելի համարեց այն նոր պայմանները, որոնք ռուսական կողմն առաջադրում է երկու երկրների դրամական համակարգերի միավորման համար: Դա վերաբերում է առաջին հերթին ֆլիրինգի վերահաստատմանը, Բելառուսի ազգային բանկի լուծարմանը եւ Ռուսաստանի կենտրոնական բանկի կողմից այդ երկրի բանկերի անմիջական վերաֆինանսավորմանը, Բելառուսի կառավարության վարկերի հաստատմանը: Մամլո ասուլիսում Բոգդանկեւիչն ընդգծեց, որ այդ դրույթներից ոչ մեկը չի եղել ռուս-բելառուսական 1993 թ. սեպտեմբերի 5-ի համաձայնագրում:

Գեներալ Իվանով. «Բայկոնուրի տիեզերադաշտը կպահպանվի»

ՄՈՍԿՎԱ, 10 ՄԱՐՏ, ՌԻԱ-ՍՆԱՐՔ: «Տիեզերագնացության բնագավառում մեր խնդիրն է ոչ միայն տոկալ այս ծանր պահին, այլեւ փորձ ինչ մեծացնել մեր կարողությունները անձնական միջոցների շրջանակներում», հայտարարեց Ռուսաստանի ռազմատիեզերական ուժերի գլխավոր հրամանատար, գեներալ գնդապետ Վլադիմիր Իվանովը, ճեպազրույց տալով եկող ունենալով տարբեր երկրների զինվորականների, ռազմական ու ռազմածովային կցորդների առջեւ: Գլխավոր հրամանատարը նշեց, որ վարչապետ Չեռնոմիրդինի եւ Ալմա Աթայում ստորագրած հուշագրի համաձայն, ավարտվում է Բայկոնուրի տիեզերադաշտի օգտագործման առնչվող փաստաթղթերի պատրաստումը: Բայկոնուրի վերաբերյալ վերջնական որոշում կընդունվի մոտ ժամանակներս: Իվանովի խոսքերով, Ղազախստանում գտնվող տիեզերադաշտը նախկին ԽՍՀՄ բոլոր ժողովուրդների սեփականությունն է: ■

Զոհեր Թբիլիսիում

ԹԲԻԼԻՍԻ, 10 ՄԱՐՏ, ՍՆԱՐՔ: Այսօր առավոտյան ժամը 9-ին քաղաքացիական պաշտպանության շտաբի նախկին շենքում, որտեղ ներկայումս տեղավորված է [illegible] հուժկու պայթյուն է տեղի ունեցել, որի հետեւանքով զոհվել են պահեստը եւ պահակը, երկու հոգի էլ վիրավորվել են: Այդ մասին Վրաստանի խորհրդարանի առավոտյան նիստում հաղորդեց խորհրդարանի նախագահ Վախթանգ Ռչեուլիշվիլին: Նա նաեւ հաղորդեց, որ մարտի 10-ի գիշերը Թբիլիսիում եւս մի ահաբեկչական գործողություն է կատարվել. Վրաստանի վերահսկիչ պալատի շենքում երեք նռնակ է պայթել: Այս անգամ բարեբախտաբար զոհեր չեն եղել:

Եւ Կրգըզստանում՝ 51 մարդ սողից

ԲԻՇԿԵԿ, 10 ՄԱՐՏ, ՌԻԱ-ՍՆԱՐՔ: Մարտի 9-ի գիշերը սաստիկ սող է տեղի ունեցել Կրգըզստանի հարավում՝ Ուզգենի շրջանի Թոսոյ գյուղում: Արտակարգ իրավիճակների մեծահանձնաժողովի նախնական տվյալների համաձայն, տարերքը քշել տարել է մի քանի բնակելի տուն, զոհվել է 51 մարդ: Դեպքի վայրում աշխատում է կառավարական հանձնախումբը: Տուժածների եւ զոհվածների ընտանիքներին կհատկացվի կառավարական օգնություն: ■

«ԱՐԱՐԱՏ»
ավիաընկերություն

«Արարատ» ավիաընկերությունը, լինելով «Հայկական ավիաուղիներ» ավիաընկերության պետական դուստր ձեռնարկություն, կատարում է կանոնավոր չվերթներ Երեւանից («Էրեբունի» օդանավակայան)

ՍՈՉԻ, ՍՏԱՎՐՈՊՈԼ, ՎԼԱԴԻԿԱՎԿԱԶ, ՄԱԽԱՉԿԱԼԱ, ԲԱԹՈՒՄ, ՆԱԼՉԻԿ, ԳՐՈԶՆԻ, ԹԲԻԼԻՍԻ

երթուղիներով, ինչպես նաեւ հետադարձ

Դուք կարող եք պատվիրել չվերթ «Յակ-40» ինքնաթիռի առանձին տարբերակով ԱՊՀ երկրներ եւ արտասահման, ինչպես նաեւ իրականացնել բեռների տեղափոխում «Ան-32» եւ «Ան-24» ինքնաթիռներով ԱՊՀ ցանկացած քաղաք: Մենք ընդունում ենք անհատներից եւ ձեռնարկություններից մարդատար եւ տուրիստական չվերթների կատարման պատվերներ բոլոր ուղղություններով: «Արարատ» ավիաընկերության «Մի-8» ուղղաթիռները կօգնեն Ձեզ ուղեւորների եւ ուղեբեռների փոխադրման հարցերում, բնակչությանը բուժօգնություն հասցնելու, ավտոմայրուղիների, ջրանցքների, գետերի, գազատարների, բարձր լարման գծերի հետազոտման պարեկավորման աշխատանքներում, երկրաբանական-հետախուզական աշխատանքների ապահովման, Հայաստանի տարածքում էկսկուրսիոն թռիչքների կազմակերպման գործում:

Հասցեն՝ Երեւան, Արշակունյաց 135,
Հեռ.՝ 486941, 484761,
ֆաքս 448987

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Խանութատեր բարեկամ

Գիտենք, դժվարին օրեր եք ապրում, բնակչության գնողունակության անկման պայմաններում առեւտուրը միայն վնասներ է բերում:

Բայց մի շտապեք փակվել կամ այլ երկրներ տեղափոխվելու որոշում ընդունել: Հայաստանի վաճառականների նախաձեռնությամբ ստեղծվող «Համաստեղություն» կորպորացիան Ձեզ Հայրենիքում գործելու եւ նրա հետ բարգավաճելու բացառիկ հնարավորություն է ընձեռում:

Փակ բաժնետիրական ընկերության կարգավիճակ ունեցող առեւտրա-արտադրական այդ կազմակերպության մաս կազմելով դուք էժան սննդամթերք եւ արդյունաբերական ապրանքներ ձեռք բերելու եւ դրանք մատչելի գներով սպառողին առաջարկելու իրական շանս եք ստանալու:

Մանրամասներին տեղեկանալու համար կարող եք զանգահարել

58-05-03, 58-46-23, 56-20-36, 28-82-89

հեռախոսահամարներով կամ ավելի լավ է այցելեք Հայաստանի վաճառականների միություն, հասցեն՝ Պուշկինի 14, Լուսաշխի տուն, 2-րդ հարկ:

Շտապեցեք, քանզի «Համաստեղության» աստղերից մեկի ժամկետը լրանալու է մինչեւ մարտի 31-ը:

Մենք աշխատում ենք ամեն օր (բացի կիրակիից) ժամը 10-ից 17-ը:

Երբ ցանկանում եք դառնալ սեփականատեր

Ձեզ բերելով Հայաստանի վաճառականների միության նախաձեռնությամբ ստեղծվող առեւտրա-արտադրական

«ՀԱՄԱՍՏԵՂՈՒԹՅՈՒՆ» կորպորացիայի

բաժնետոմսերը ձեզանից յուրաքանչյուրը փակ բաժնետիրական ընկերության կարգավիճակ ունեցող այդ կազմակերպության սեփականատերերից մեկը լինելու հնարավորություն է ստանում:

Պայմանները մատչելի են, իսկ բաժնետոմսերի գինը ոչ այնքան բարձր:

Մի կորցրեք ձեզ տրված շանսը. կորպորացիայի դռները բաց են լինելու մինչեւ մարտի 31-ը:

Իսկ մանրամասնություններին ծանոթանալու համար կարող եք զանգահարել

58-05-03, 58-46-23, 56-20-36, 28-82-89

հեռախոսահամարներով կամ ավելի լավ է այցելեք Հայաստանի վաճառականների միություն.

Մենք աշխատում ենք ամեն օր (բացի կիրակիից) ժամը 10-ից 17-ը:

Հայաստանի վաճառականների միություն՝ հասցեն՝ Պուշկինի 14 (Լուսաշխի տուն, 2-րդ հարկ)
«ՄՌՄ» ֆիրմային խանութ՝ հասցեն Կոմիտաս 60 (Զեյթունի նոր ծառանի հարեւանությամբ)
«Օ-ՐԻՆ» ֆիրմային խանութ՝ հասցեն Կորյունի 10 (բժշկական համալսարանի նկուղային հարկում)

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

հրատապ

Երևի թե բնականոն պետք է համարել իրադարձությունների այնպիսի զարգացումը, երբ Հայաստանը տարեցտարի ընդարձակում է իր արտաքին առևտրի շրջանառությունը նույնիսկ շրջափակման և պատերազմական իրավիճակի պայմաններում: Ավելին, կարծես հենց նման պայմաններն են իրենց հերթին խթանում այս գործընթացը:

Ըստ ՀՀ վիճակագրության, պետական ռեգիստրի և վերլուծության տեսչության տվյալների, երբ

Դրական է սալդոն նախկին ԽՍՀՄ երկրների հետ. 202177,3 մլն. ռուբլի արտաքին առևտրի շրջանառության դեպքում 29923,5 մլն. ռուբլու ապրանք ավելի է արտահանվել Հայաստանից (Ռուսաստան, Ուկրաինա, Թուրքմենստան, Ղազախստան), քան ներմուծվել է: Ընդ որում, ամենամեծ առևտրային գործընկերը այս խմբում (և առհասարակ) Հայաստանի համար դեռևս մնում է Ռուսաստանի Դաշնությունը, որին բաժին է ընկնում նախկին միութ-

և անձնատիպ սարքերը (15,1 տոկոս), սննդի արդյունաբերության և բուսական ծագում ունեցող արտադրանքը (7,4 տոկոս), քիմիայի և նրա հետ կապված արդյունաբերական ճյուղերի արտադրանքը, ոչ ազնիվ մետաղները և դրանցից պատրաստված իրերը: Այստեղից կոպիտ հետևություն, թե «պատրաստված է Հայաստանում» պիտակ կրող իր ապրանքներն են պահանջարկ վայելում արտասահմանում:

Ինչ վերաբերում է հանրապետու-

Արտերկրի արտահանումների առավելագույն ծավալը բաժին է ընկել պետական ձեռնարկություններին (20793,2 մլն. ռուբլի), ապա համատեղ ձեռնարկություններին (1238,4 մլն. ռ.): Ներմուծողների մեջ ամենաակտիվը ֆիրմաներն են (17322,1 մլն. ռ), ապա կոոպերատիվներինը (1529,8 մլն. ռ): Սակայն այստեղ դրական առևտրական սալդո են ունեցել միայն պետական ձեռնարկությունները: Նախկին ԽՍՀՄ երկրների հետ համագործակ-

ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՌԵՎՏՈՒՐ

Փաստերը խոսում են տնտեսության կենսունակության օգտին

ՄԱՐԱՏ ԲԵՔՅԱՆ

1991-1992 թթ. հանրապետության արտաքին առևտրի 23 տոկոսն էր կատարվում արտաքին աշխարհի (կամ հեռու արտասահմանի) երկրների հետ, ապա 1993 թվականին այս ցուցանիշի ծավալներն աճելով հասել են 41 տոկոսի: Պետությունների թիվը, որոնց հետ Հայաստանն առևտրային հարաբերություններ է ունեցել անցած տարի, հասել է 54-ի, 1992-ի 478-ի դիմաց: Ընդ որում, մեր հարաբերություններ են հաստատվել Հորդանանի, Սինգապուրի, Վենեսուելայի, Հարավաֆրիկյան Հանրապետության, Պանամայի և այլ երկրների հետ: Հանգամանք, որ դրական լույսի տակ է ներկայացնում Հայաստանին, իբրև լավ հեռանկարներ ունեցող կամ խոստումնալից առևտրական գործընկեր:

ՀՀ արտաքին առևտրի շրջանառությունը, ըստ բեռնամաքսային հայտարարագրերի, ամբողջ 1993 թվականին բնութագրվում է առևտրային հաշվեկշռի դրական սալդոյով: Այսինքն, ընդհանուր առմամբ ներմուծման և արտահանման տարբերությունը հօգուտ արտահանման է և կազմում է 21868,9 մլն. ռուբլի:

նականների հետ Հայաստանի առևտրի 69,3 տոկոսը, իսկ ընդհանուր արտաքին առևտրի 48,4 տոկոսը:

Արտերկրների մեջ մեր ամենաակտիվ առևտրական գործընկերն Իրանն է (33953,1 մլն. ռ.) ապա, որքան էլ տարօրինակ թվա նման աշխարհագրությունը՝ Բելգիան (24927,2 մլն. ռ.): Սակայն եթե Բելգիայի հետ, ինչպես նաև Կիպրոսի և Ֆրանսիայի, Հայաստանի առևտրային հաշվեկշռի սալդոն դրական է եղել 1993 թվականին, Իրանի հետ (ինչպես և ԱՄՆ-ի) այն բացասական է, ասել է, թե ավելի շատ ներմուծել ենք, քան արտահանել:

Եվ ո՞րն է զարմանալին, ըստ բեռնամաքսային հայտարարագրերի մենք ոչ մի «կոպեկի» առևտուր չենք ունեցել մեր սերտագույն հյուսիսային հարևանի՝ Վրաստանի հետ:

Արտահանված ապրանքների տեսականու զգալի մասը սարքեր են, սարքավորումներ, մեքենաներ, մեխանիզմներ և այլ ապրանքներ (որոնց մեջ բարձր տոկոս են կազմում թանկարժեք քարերը, մետաղները և դրանցից պատրաստված իրերը): Ապա գալիս են մանածագործական

թյան ներմուծված ապրանքներին, ապա դրանց մեջ առավել մեծ տեսակարար կշիռ են կազմել, բնականաբար, սննդի արդյունաբերության, անասնապահության և բուսական ծագման արտադրանքը (40,8 տոկոս), ոչ սննդային հումքը (17,1 տոկոս), սարքերը, սարքավորումները, մեքենաները և մեխանիզմները (8,9 տոկոս), քիմիայի և դրա հետ կապված արդյունաբերության ճյուղերի արտադրանքը (4,2 տոկոս):

1993 թվականի ընթացքում, ըստ վիճակագրական տեղեկագրի, Հայաստան է ներմուծվել 54,5 մլրդ. ռուբլու սննդամթերք, բայց և արտահանվել է նույնպես 11,5 մլրդ. ռուբլու: Ներմուծել ենք, հիմնականում, կենդանական յուղ, շաքար, ծխախոտ, սպիրտային խմիչքներ և այլն: Այս առումով արտահանման մեջ գլխավոր տեղը զբաղեցրել է հայկական կոնյակը (7,2 մլրդ ռուբլու), ապա՝ սպիրտային խմիչքները (1,4 մլրդ-ի):

1993-ի արտահանման և ներմուծման պատկերը թերի կլինի, թերևս, եթե չանդրադառնանք դրանք իրականացրած ձեռնարկությունների տեսակային կազմին:

ցողներից ամենաակտիվ արտահանողը դարձյալ պետական ձեռնարկություններն են (ընդհանուրի 67,8 տոկոսը), ապա սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունները (8,4 տոկոսը):

Նորանկախ հանրապետություններից ներմուծումների առումով պետական ձեռնարկությունները առաջնությունը զիջել են կոոպերատիվներին: Մնում է ավելացնել, որ նշվածներից զատ ապրանքների արտահանման և ներմուծման գործառնություններին մասնակցություն են ունեցել նաև հայաստանյան փոքր ձեռնարկությունները, բաժնետիրական ընկերությունները և այլ կազմակերպությունները (ներառյալ արտոնագրերով աշխատողները):

Եզրափակելով, կարծում եմ, ավելորդ չի լինի մասնանշելը, որ անկախ ամեն իրադրությունից ոչ պետական տնտեսավարող սուբյեկտների աճող ակտիվությունը այս գործընթացներում, որքան էլ տարօրինակ հնչի ոմանց համար, պետք է գնահատվի իբրև տնտեսության կենսունակության, և ընդհանուր առողջացման միտումների դրսևորում:

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ

Ամենաէժանը ապրելն է

կամ առողջությունը ոսկուց էլ թանկ է

ԼԵՎՈՆ ԼԱԶՐՅԱՆ

Վերջերս պատահաբար ներկա եղա թե արտաքինից, թե զբաղմունքով շատ լուրջ մարդկանց մի փոքրիկ հավաքույթի, որի ժամանակ, ինչպես ամենուր, քննարկվում էին օրախնդիր հարցեր: Թվաբանական տարբեր հաշվումներից հետո բոլորը միաբերան եկան այն եզրակացության, որ այս օրերին, թե չես ուզում վատություն արած լինել հարազատներիդ, պետք է ամեն գնով լարես ուժերդ և չփորձես հանկարծ լքել երկրային այս «դրախտը»: Այլապես հրաժեշտ որպես մեռելները քեզ բարի խոսքերով չեն հիշի, այնքան շատ են այնկողմնային աշխարհ «ուղևորվելու» համար պահանջվող ծախսերը:

Ուրեմն ի՞նչ անել: Միակ ելքը անհամեմատ էժան ու «ձեռնտու», ինչպես ցույց են տալիս անողոք հաշվումները, ապրելն է: Պատճառը բոլորիս է պարզ: Կարող ես գիտակցաբար ձգել գոտիդ, քեզ զրկել ամեն ինչից, «ընթոնումով» կերակրվել, փորձել (երբեմն ոչ այնքան հաջող) նույնով կերակրել նաև ընտանիքիդ մեծ ու փոքր անդամներին: Պարզ է նաև մեկ այլ բան. որպես այդ ամենի հետևանք ընկնում է մարմնի դիմադրողականությունը, և անխուսափելի են դառնում մանր ու մեծ, բուժելի ու, Աստված մի արասցե, անբուժելի հիվանդությունները: Հիվանդանալու դեպքում էլ առաջանում է մի նոր պրոբլեմ՝ դեղեր ճարելու և, որ ամենաահավորն է, դրանք գնելու պրոբլեմը:

Շատերը կհիշեն. այս տարեսկզբին, մոտավորապես հունվարի կեսերին, փոխնիփոխ փակ էին մայրաքաղաքի գրեթե բոլոր դեղատների դռները: Ամենուր ստուգում էր անցկացվում կամ, ինչպես հետո պարզվեց, առկա դեղերի վերագնահատում: Ի կատարումն առողջապահության նախարարության ս.թ. հունվարի 12-ի թիվ 06-08/04 հանձնարարականի դեղատների աշխատակիցները համերաշխորեն, իրենք էլ հաճախ ոչ պակաս զարմացած ու զայրացած, հաշվարկում էին դեղատեսակների նոր գները: Տարբեր էր հիշյալ հանձնարարականի պարունակյալ կետերի բովանդակությունը: Դրանցից մեկն, օրինակ, պահանջում էր մինչև 1993 թ. նոյեմբերի 1-ը ստացված ապրանքների վերագնահատման համար կիրառել, ոչ ավել, ոչ պակաս, 11,76 գործակիցը: Ընդ որում, խոսքը դեռ ԱՊՀ երկրներից նախատեսված ներմուծված դեղամիջոցների մասին է: Ասել է, թե դրանց խմբաքանակը մեր պահեստներում սպառվելուց հետո հայտնի է, թե ինչ գործակիցներ պիտի գործի դրվեն: Դրանց մեխանիկորեն գումարվում են նաև դեղատների իրացման 20 տոկոս հարկերը (դրանք մեծամասնությամբ անցել են ինքնաֆինանսավորման) և արդյունքում ստացվում են այնպիսի թվեր, որոնց միայն նայելիս նորմալ մարդու ճնշումը կարող է բարձրանալ: Վերջինս, սակայն, այնքան էլ խորհուրդ չի տրվում, որպեսզի նվազագույն աշխատավարձ ամբողջությամբ ծախսես մեկ տուփ ադելֆան ձեռք բերելու և խախտված ճնշումը կարգավորելու համար:

Ուրեմն էլ չուզենանք ներգործել ընթերցողի առողջության վրա, այնուամենայնիվ չենք կարող ստորև չներկայացնել մի քանի շատ անհրաժեշտ դեղամիջոցների գները: Այսպես. անալգինն արժե 55 դրամ, ասկոֆենն ու ստրեպտոցիդը՝ 30, նիստատինը՝ 60, բարալգինը՝ 125, մանկական ամպիցիլինը 150, բիսեպտոլը 190, էսենցիալեն 610, ամերիկյան ասպիրինը 625 դրամ և այսպես շարունակ: Չենք ուզում զալհանցել հազարականների սահմանը, որովհետև, խոսք, մարդու սիրտ է թուլանում: Իսկ արդի կարիքներ ամեն տեղ չէ, որ կան. եղածներն էլ դարձյալ թանկ:

Ամենասահմռկեցուցիչը, սակայն, այն է, որ նշված գները ամենևին էլ սահման չեն: Վերոհիշյալ հակաառողջապահական (այլ կերպ չես անվանի) հանձնարարականում սևով սպիտակի վրա գրված է, որ յուրաքանչյուր ամսվա 1-ից դարձյալ պիտի կատարվի վերագնահատում ըստ ՀՀ Կենտրոնական բանկի սահմանած հաշվարկային կուրսի: Սա նշանակում է, որ մեր նշած գներն արդեն այս պահին կարող են փոփոխված լինել, քանի որ դրամն օրեցօր արժեզրկվում է: Ընդ որում, գին սաանդ հարաբերական համակցություն է ու տարբեր դեղատներ, կախված այն բանից, թե ումից և ինչպես են ձեռք բերել իրենց ապրանքը (պատահում է նաև ձեռներեց մարդկանցից), վաճառքն իրականացնում են տարբեր գներով:

Մի օր ուշադրությունս գրավեց մի այսպիսի խոսակցություն՝ տեղի ունեցած դեղատներից մեկում: Երբ մի հաճախորդ, արցունքն աչքերին, ինչ-որ մի դեղ էր խնդրում վաճառողից, վերջինս հետևյալ խորհուրդը տվեց.

«Դա շատ հազվագյուտ դեղ է. կարող է որպես օգնություն եկած լինել: Նայիր մասնավոր դեղատներում»: Ուրեմն, ի՞նչ է ստացվում. որպես հումանիտար օգնություն եկած շատ դեղամիջոցներ գտնվում են տեղի կոմերցիոն դեղերի բիզնեսով զբաղվողների: Նկատե՞լ եք, ստորգետնյա վաճառատները քիչ-քիչ սկսել են վերափոխվել դեղատների, իսկ զանազան զիզի-բիզիների վաճառքը՝ դեղամիջոցների առևտրի: Մարդիկ կարող են լավ չհագնվել, բայց չհիվանդանալ և հիվանդանալուց հետո էլ չուզենալ ապաքինվել, չեն կարող:

Այս պայմաններում ամենաշահավետը դառնում է դեղերի առևտրով զբաղվելը: Այս օրերին, երբ հայկական շուկայում ոսկու գինը նույնիսկ ընկել է, դեղերի գները, կապված պահանջարկի հետ, շարունակում են աճել: Որքան էլ որ մեր Գերագույն խորհրդում քննարկվի այս հույժ կարևոր հարցը, միևնույն է այստեղ արմատական և վճռական լուծումներ են պետք: Բնակչության ինչ-որ մի սոցիալական կամ տարիքային խմբի տվյալ արտոնություններով հարցը չես փակի: Հիվանդությունը բոլորինն է՝ մեծ թե փոքր, աղքատ թե հարուստ: Ժողովրդի մեծամասնությունը չի կարելի զրկել հիվանդանալու, նաև բուժվելու իրավունքից: Պետությունը, մանավանդ այս օրհասական ժամանակներում, պարտավոր է իր ձեռքը մեկնել դեղերի իրացման մեխանիզմին: Իսկ մինչ այդ բոլորս ենք դատապարտված ոչ թե պարզապես ապրելու (դրա պերճանքը չունենք), այլ միմիայն առողջ ապրելու հեռանկարին: Այլ ելք չկա: Ուրեմն առողջություն ձեզ, հարգելի հայրենակիցներ: ■

ԱՐԽԻՎ

Ժողովրդի թշնամի հայտարարվեց ինքը՝ ժողովուրդը

1944 թվականի փետրվարին սկսվեց մի ամբողջ ժողովրդի արտաքսումը, որը ավելի շատ նման էր ոչնչացման: Արտաքսվեցին իրենց հայրենի վայրերից երկու ժողովուրդներ՝ չեչեններն ու ինգուշները: Ստորև բերվող փաստաթղթերը և ականատեսների վկայություններից մեկը՝ հրեշավոր ցեղասպանության «հեղինակների» հասցեին, մեղադրանքների միայն մի փոքր մասն են, որն առաջ է քաշում վերջերս լույս տեսած իր «Դա ինչպես է եղել» գրքում գրող և պատմաբան Սվետլանա Ալիևան:

Հեռագիր

Պաշտպանության պետական կոմիտե: Ընկեր Ստալինին

Չեչենների և ինգուշների արտաքսման գործողությունների նախապատրաստումն ավարտվում է: Ճշտելուց հետո արտաքսման համար գրանցված են 459.486 մարդ, ներառյալ Չեչենո-Ինգուշիային սահմանակցող Դաղստանի շրջաններում և Վլադիկավկազ քաղաքում բնակվողները: Հաշվի առնելով գործողության մասշտաբները և լեռնային շրջանների առանձնահատկությունը, որոշված է արտաքսումը (ներառյալ մարդկանց նստեցնելը էշելոնների մեջ) կատարել 8 օրվա ընթացքում, որի սահմաններում առաջին երեք օրում գործողությունը կավարտվի ամբողջ ցածրավայրով մեկ և նախալեռնային շրջաններում և մասնակիորեն լեռնային որոշ բնակավայրերում, ընդգրկելով 300 հազարից ավել մարդկանց:

Մնացած չորս օրում արտաքսումները կանցկացվեն լեռնային բոլոր շրջաններում, ընդգրկելով մնացած 150 հազար մարդկանց:

... Լեռնային շրջանները կշրջափակվեն վաղօրոք: Հատկապես արտաքսմանը կներգրավվեն 6-7 հազար դաղստանցիներ, 3 հազար օսեր Դաղստանի և Հյուսիսային Օսիայի կոլտնտեսային և սովխոզային ակտիվի թվից, ինչպես նաև գյուղական ռուս ակտիվիստները այն շրջաններից, որտեղ առկա է ռուսական բնակչություն:

... Հաշվի առնելով գործողության լրջությունը, խնդրում եմ ինձ թույլ տալ մնալ այստեղ մինչև գործողության ավարտը...

Լ. Բերիա, 17.02.1944

Հեռագիր

Պաշտպանության պետական կոմիտե: Ընկեր Ստալինին

Չեչենների և ինգուշների արտաքսման գործողության անցկացումն ուժեղացնելու նպատակով, մեր ցուցումներից հետո, ի լրացումն չեկիստական ընդհանուր զորավարական միջոցառումների, կատարվել է հետևյալը.

... Չեչեններից և ինգուշներից կազմված հանրապետական կուսակցական և խորհրդային աշխատողներից 40-ը մեր կողմից կցվել են 24 շրջաններին, առաջադրանք ունենալով տեղի ակտիվից յուրաքանչյուր բնակավայրի համար ընտրել 2-3 մարդ ագիտացիայի համար:

Զրույց անցկացվեց Չեչենո-Ինգուշիայում առավել ազդեցիկ կրոնական դեմքերի՝ Բ. Արսանովի, Գ. Յանդարովի և Ա. Գայսումովի հետ: Նրանք կոչվում էին օգնություն ցուցաբերել մոլլաների և տեղի այլ հեղինակությունների միջոցով:

... Արտաքսումն սկսվում է սույն թվի փետրվարի 23-ի լուսադեմից, ենթադրվում է շրջանները շրջապատել, որպեսզի արգելել բնակչության դուրս գալը բնակավայրերից: Բնակչությունը կհրավիրվի հավաքույթին, դրա մի մասը բաց կթողնվի իրերը հավաքելու համար, իսկ մնացած մասը կզինաթափվի և կտարվի բեռնման տեղերը: Գտնում եմ, որ չեչենների և ինգուշների արտաքսման գործողությունը կկատարվի հաջող:

Լ. Բերիա, 22.02.1944

Ստալինի հատուկ թղթապանակից
Պատմական գիտությունների դոկտոր
Ն. Բուգայի հավաքածուից

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ԵՎՐՈՊԱ

Սլովակիայի հունգարացիները ինքնավարություն են պահանջում

Սլովակյան Կոմարնո քաղաքի քաղաքապետ Շտեֆան Պաստորը վճռականորեն մերժում է այն նախազգուշացումները, թե սլովակյան 600 հազար հունգարացիները կարող են ներգրավվել հարավսլավական բնույթի ազգամիջյան հակամարտության մեջ: «Մեզ մոտ Բոսնիա չէ, ասում է նա: Մենք բոլորովին ուրիշ մարդիկ ենք»:

Շտեֆան Պաստորը գլխավոր դեր է խաղում հունգարական փոքրամասնության ավելի մեծ ինքնավարություն տալու մեջ: Շարժման գրեթե 4 հազար նոյեմբերյան մասնակիցները Կոմարնոյում անցկացրին մի հանդիպում, որ կառավարությանը հայտնեն բարենորոգումների իրենց պահանջը: «Շատերը կոչ էին անում չկազմակերպել այս ցույցը», ասում է Պաստորը իր աշխատասենյակում, որտեղ պատվավոր տեղում ամրացված է հունգարական դրոշը: Ինձ զգուշացնում էին փորձանքների եւ բռնության մասին: Ոչինչ չպատահեց: Եւ ես գիտեի, որ չէր պատահի: Ես վստահում եմ մեր մարդկանց: Դիվանագետները եւ անկախ քաղաքագետները համամիտ են, որ շատ մեծ չափի չարամտություն եւ ճակատագրի խեղաթյուրումներ են պետք, որպեսզի Սլովակիայում բռնկվի այնպիսի հակամարտություն, որը Հարավսլավիան եւ նախկին ԽՍՀՄ-ի առանձին տարածքները դարձրեց պատերազմի գոտիներ:

Անկասկած, հունգարացիները, որոնք կազմում են 5.3 միլիոնանոց երկրի բնակչության 10 տոկոսից քիչ ավելին, սլովակյան կառավարության համար երկար տարիների խնդիր կդառնան: Այսօր օրակարգում են հունգարերենի իրավահավասարության ճանաչումը, հունգարացիների ինքնավարությունը մշակույթի եւ կրթության բնագավառում, տեղական ինքնակառավարումը եւ հարկահավաքման սեփական համակարգ ունենալու հնարավորությունը:

Երբ հունգարական շարժման առաջնորդներին խնդրում են բացատրել, թե հատկապես ինչպիսի մոդել են ցանկանում ընտրել, նրանք բերում են Իտալիայի Հարավային Տիրոլի օրինակը, որտեղ ավստրիական փոքրամասնությունն օգտվում է մշակույթի եւ կրթության բնագավառում ինքնավարությունից եւ որտեղ գործածվում են երկու լեզուներ՝ իտալերենը եւ գերմաներենը: «Շվեյցարական կանտոնները եւ Դաշնակցային Գերմանիայի հողերը մեզ համար նույնպես կարող են ծառայել որպես մոդել, հայտարարեց Պաստորը հարցազրույցներից մեկի ժամանակ: Մի բան, որ մենք չենք ցանկանում, Սլովակիայի եւ Հունգարիայի միջեւ սահմանների փոփոխումն է»:

Հունգարացիների որոշ փաստարկներ ընդօրինակվել են սլովակներից չեխոսլովակյան դաշնության մասնատման ժամանակից, անցյալ տարվա հունվարին: «Ահա թե ինչու սլովակյան կառավարությունն այդպիսի զայրույթով է արձագանքում, երբ շոշափվում է հունգարական հարցը, ասաց արեւմտյան մի դիվանագետ: Այն դիպչում է Բրատիսլավայի զգայուն տեղերին»: Վարչապետ Վլադիմիր Մեչյարը դատապարտեց Կոմարնոյի հանդիպման մասնակիցներին եւ նրանց պահանջները «հանցավոր» համարեց: Սլովակյան խորհրդարանն այն հայտարարեց ոչ-սահմանադրական:

Սակայն հունգարացիներն իրենցն են պնդում: «Մեչյարը ստալինյան մեթոդներ է օգտագործում, ասում է Պաստորը: Նա հրաժարվում է լսել փաստարկները եւ նույնիսկ հանդիպել մեզ հետ»: Երբ կրքերը բորբոքվեցին, Սլովակիայի նախագահ Միխալ Կովաչը համախոհներին հիշեցրեց, որ նաեւ Բալկաններում իսկական պատերազմին նախորդեց բանավոր պատերազմը:

Հունգարական բնակչությամբ քաղաքների քաղաքագլուխները կարգադրում են պաշտոնական անուններով ցուցանակներ տեղադրել մայրենի լեզվով (այս տարածքը Հունգարիային է պատկանել հազար տարուց ավելի), սլովակյան ցուցանակների կողքին, սակայն կառավարական ոստիկանությունն անմիջապես հանում է հունգարերեն ցուցանակները:

Վերջին ամիսներին երկրում լայնորեն տարածվում են այն կասկածները, որ սլովակյան հունգարացիների ինքնավարության օգտին շարժման հետեւում կանգնած է հունգարական կառավարությունը: Իսկ փետրվարի սկզբին Սլովակիայի արտգործնախարար Յոզեֆ Մորավչիկը դրանում ուղղակիորեն մեղադրեց Բուդապեշտին:

Վերլուծելով հունգարական փոքրամասնության խնդիրը, Կարլովի համալսարանի երկու քաղաքագետներ Պավոլ Ֆրիկը եւ Ֆեդոր Գալը, ներկայացրել են իրադրությունների զարգացման երեք հնարավոր տարբերակ: Առաջինի դեպքում Սլովակիան վերադառնում է նորմալ տնտեսությանը, պահպանում է ժողովրդավարությունը եւ խուսափում հակամարտությունից: Երկրորդի դեպքում երկրի անկայուն կառավարությունը, ի դեմս հունգարացիների, ստեղծում է թշնամու պատկեր, եւ սադրում լարվածություն եւ անկարգություններ: Երրորդ եւ ամենավատ դեպքում «կարծեցյալ թշնամու որոնման եւ ոչնչացման արատավոր շրջանակը» զորակոչում է հասարակությանը եւ շիկացնում սոցիալական մթնոլորտը: «Նման իրավիճակում պատահական կոնֆլիկտը կամ ազգային բռնության ցուցադրումը կհանգեցնի կրակի բռնկման, որը կարելի է համեմատել այն բանի հետ, ինչը մենք տեսնում ենք հետկոմունիստական աշխարհի բազմաթիվ շրջաններում», ասվում է զեկուցման մեջ:

Ռոյթեր

ՀԱՄԱՌՈՏ

Այրվածքներից վախճանվեց երրորդ ռուսաստանցի ինժեները

ԴԵԼԻ, 9 ՄԱՐՏ, ՌԻԱ ՍՆԱՐԹ: Այսօր առավոտյան Հնդկաստանի մայրաքաղաքի հիվանդանոցում այրվածքներից վախճանվեց Աերոֆլոտի ինժեներ Նիկոլայ Բալաբանը: Նա երրորդ ռուսաստանցին է, որը զոհվում է մարտի 8-ին Դելիի միջազգային օդանավակայանում տեղի ունեցած աղետի հետեւանքով: Այդ օրը Հնդկաստանի «Սահարա էյրլայնզ» մասնավոր ավիաընկերության «Բոինգ 737» ինքնաթիռը, որը վարժական թռիչք էր կատարում, կորցրել էր կառավարումը եւ ընկել թռիչքադաշտում, ջարդուփշուր լինելով մոտակայքում կանգնած «Իլ-86» օդանավի կողքին, որը թռիչք էր գործելու Սինգապուր-Դելի-Մոսկվա երթուղիով: Վառելանյութով լցավորված օդանավը բռնկվել էր ջահի պես: Բարեբախտաբար Ռուսաստանի ինքնաթիռի մեջ, որի թռիչքը հետաձգվել էր տեխնիկական պատճառներով, ուղեւորներ չկային, բայց կրակների մեջ զոհվեցին հնդիկ տեխնիկը եւ Աերոֆլոտի երկու ինժեներ Բորիս Գորբաչովը եւ Եվգենի Իվանովը: Մի քանի մարդ հիվանդանոց տեղափոխվեցին ծանր այրվածքներով: Անցած գիշեր Մոսկվայից Դելի ժամանեց հանձնաժողով աղետը հետաքննելու համար:

Ձերբակալվել են ռուս մաֆիականներ

ՓԱՐԻԶ, 9 ՄԱՐՏ, ՌԻԱ ՍՆԱՐԹ: Հակաեկուզակային պայքարի բրիգադն այստեղ ձերբակալեց 7 ռուս մաֆիականների: Փարիզում նախկին ռուսաստանցու պատկանող ռուսական հուշանվերների խանութում նրանց ձերբակալման պահին փոխհրաձգության հետեւանքով վիրավորվել են մեկ ոստիկան եւ մեկ հանցագործ: Հանցախմբի հետքը գտնելու գործում Ֆրանսիայի իրավապահ մարմիններին օգնել էր Ռուսաստանի առեւտրական նավատորմի սպաներից մեկը, որին ահաբեկել էին բռնաշորթողները:

NAAM AIRCORPORATION

Ավիաչվերթներ ԵՐԵՎԱՆ-ՕՄՍԿ-ԽԱԲԱՐՈՎՍԿ

Շոփ-տուր ՉԻՆԱՍՏԱՆ (ԽԱՐԲԻՆ, ՇԵՆՅԱՆ), ամենացածր գներով (ինքնարժեքով)

ԳՈՒՄԱՐԻ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄ ԵՎ ՏԵՂԱՓՈԽՈՒՄ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻՑ

ԲԵՌՆԱՓՈԽԱԴՐՈՒՄ ԵՎ ՈՒՂԵԿՑՈՒՄ

Մեր հասցեն՝ «Սեւան» հյուրանոց, 120 սենյակ: Հեռ. 56.49.78. 58.26.53

Մեր գովազդը տեսեք նաեւ «ԵՐԿԻՐ», «ՀՀ», «PA» թերթերում

A STYLE

ԻՏԱԼԻԱ

Հին դեմքեր ... նոր կարգախոսներո՞վ

Անդրադառնալով այս ամսի 27-28-ին Իտալիայում կայանալիք խորհրդարանի վաղաժամկետ ընտրություններին եւ հիմնականում փորձելով պատասխանել այն հարցին, թե կարելի՞ է արդյոք ակնկալել, որ այդ ընտրությունները էական փոփոխություններ կբերեն ու նախկին կուսակցություններին ասպարեզից դուրս մղելով նոր, թարմ ուժերի կներգրավեն երկրի քաղաքականության մեջ, The Economist հանդեսի մարտի 4-ի համարում Հռոմի թղթակիցը, հենվելով փետրվարի 21-ին ավարտված թեկնածուների գրանցման ցուցակների վրա, ափսոսանքով նշում է, որ փոփոխություններն այնքան էլ արմատական չեն լինի: Չնայած դրա կարիքը վաղուց է զգացվում այնտեղ: Ճիշտ է, «մաքրման» գործողությունները մեծ թափով առաջ գնացին անցյալ տարի: Կաշառակերության դեմ պայքարը շատ շատերի հեռացրեց պաշտոններից: Հինգ նախկին վարչապետներ ենթարկվեցին հարցաքննությունների: Խորհրդարանի անդամներից մոտ մեկ երրորդին կաշառակերության եւ հարակից մեղադրանքներով հարցաքննեցին եւ նրանցից մի քանիսին նույնիսկ կանգնեցրին դատարանի առաջ: Դեռ ավելին, անցյալ տարվա տեղական ընտրությունների արդյունքներով քաղաքականությունից հեռու կանգնած մարդիկ դարձան մի շարք մեծ քաղաքների քաղաքագլուխներ, օրինակ, գեղագիտության դասախոսը՝ Վենետիկում, գործարար-խորհրդականը՝ Միլանում եւ այլն: Սակա՞յն ...

Առաջին հայացքից թեկնածուների ցուցակը խոր հաստատում է ակնկալվող «մաքրագործությունը»: Հին ու նոր կուսակցությունները խուսա-

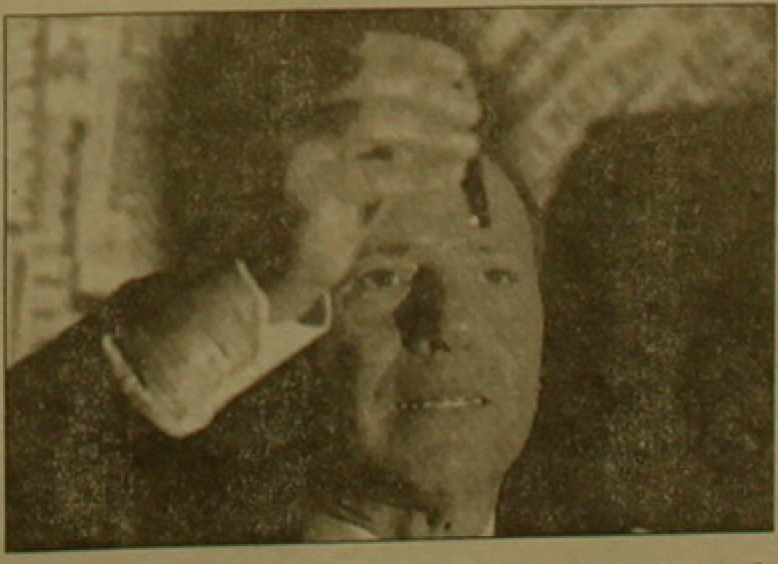

փել են ընդգրկել այնպիսիներին, որոնց անցյալը հուշում է, որ նրանք ընդունակ են «քաղաքական կեղտոտ խաղերի»: Անունների երեք չորրորդը կամ ընդհանրապես նոր է քաղաքական ասպարեզում, կամ պատկանում է այնպիսի մարդկանց, որոնք փոխել են իրենց կուսակցական պատկանելիությունը: Հներից մնացած ամենահամառ մրցակիցը Սիլվիո Բեռլուսկոնին է, մասնավոր հեռուստատեսության այդ խոշոր մագնատը, որը քաղաքագետ դառնալով, այժմ աջ թեւի կուսակցության առաջնորդն է եւ ընտրություններում հաղթանակի հասնելու ամենահավանական թեկնածուն: Նրա խոսքերով, իր «Առաջ, Իտալիա» կուսակցության մեջ 267 հոգի նոր է մուտք գործում քաղաքականության ասպարեզ: Նրանցից շատերը գործարար մարդիկ են կամ մասնագետներ, որոնք այսուհետ որոշել են իրենց ավանդը ներդնել հասարակության բարօրության գործում: Բեռլուսկոնին նաեւ «Միլան» ֆուտբոլային ակումբի նախագահն է եւ իր քաղաքական խմբակցության մեջ ընդգրկել է ... սպորտի շատ վարպետների:

Այլ կուսակցություններում լրագրողներ եւ պրոֆեսորներ են ընդգրկված: Պինո Արլաքքին, օրինակ, հասարակագիտության մասնագետ է եւ մաֆիայի դեմ պայքարողներից ամենանվճռականը: Նա այժմ Ֆլորենցիայում թեկնածու է առաջադրվել նախկին կոմունիստական, իսկ այժմ ձախ ժողովրդավարական կուսակցության կողմից: Անտոնիո Կաղոնեսոն, նախկինում Պալերմոյի ոստիկանության դատական ներկայացուցիչը, նույն վայրում առաջադրվել է «Ցանց» հակամաֆիական կուսակցության կողմից:

Բայց ... անկախ այս այրերից, ինչքանո՞վ նորոգված տեսք կունենան Իտալիայի նոր խորհրդարանի երկու պալատները: Պարզվում է, որ հին դեմքերից շատերն այժմ նոր «դիմակներով» են մրցապայքար դուրս եկել: Նրանցից ամենահայտնիները այն երեք նախարարներն են եւ նախկին խորհրդարանի այն մի քանի անդամները, որոնք կաշառակերության մեղադրանքներով հետաքննության մեջ լինելով հանդերձ, փորձում են նոր կարգախոսներով վերընտրվել իրենց կաշառակերության կենտրոններ Սիցիլիայում եւ Կամպանիայում:

Իսկ նույնինքը Բեռլուսկոնին, հակառակ իր պնդումներին, որ կազմն ամբողջովին փոխված է, համաձայնության է եկել աջ թեւի երկու վտանգավոր խմբակցությունների՝ Ֆեդերալ հյուսիսային լիգայի եւ Ազգային համագործակցության հետ, որը Իտալիայի նեոֆաշիստական հասարակական շարժման ժառանգորդն է: Վերջիններս համեմատաբար վարկաբեկված չէին կաշառակերության հարցերով, բայց նրանց քաղաքական հայացքներն են կասկածելի: Բեռլուսկոնին նաեւ ընդգրկել է մի քանի քրիստոնեա-դեմոկրատների, լիբերալների եւ անգամ արմատական կուսակցության հետնորդներին:

Այնպես որ, թվացյալ նորն իր շարքերում արդեն տեղ է հատկացրել նաեւ շատ հին կադրերի:

Ձախ թեւի կուսակցությունների թեկնածուների մեջ նույնպես նորերի շարքին նշմարվում են շատ հներ: Ակիլե Օկետտոյի ձախ ժողովրդավարական կուսակցության մեջ, օրինակ, մտել են վերահիմնված կոմունիստական կուսակցության անդամներ, կարծր հայացքների տեր երդվյալ մարքսիստներ:

Նորաստեղծ իտալական ժողովրդական կուսակցությունը (որը առաջ է եկել նախկին քրիստոնեա-դեմոկրատների փոխարեն) նույնպես զտման կարիք ունի: Թեկնածուների ցուցակը, մի խոսքով, բացահայտում է, որ «զտման» կամ «մաքրման» այդ գործողությունները շատ ավելի արմատական են եղել հյուսիսում, քան հարավում, որտեղ առաջվա նման շարունակում են իշխել «հովանավորյալ» թեկնածուները:

Ինչպես երեւում է, խնդիրները շատ են ու չափազանց լուրջ: Ինչպես կվերաբերվեն դրանց իրենք իտալացիները, պարզ կդառնա մի քանի օրից: ■

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Նրա երաժշտական կենսագրությունն սկսվում է Մոնրեալին մոտիկ գտնվող փոքրիկ գյուղաքաղաքից: Հինգ տարեկան հասակում նա ֆրանսիական ժողովրդական երգեր էր երգում իր ծնողների ռեստորան-բարում: 13 տարեկանում ամբողջ նահանգի սիրելին էր: Մինչեւ 18 դառնալը ձայնագրում է 7 ալբոմներ, որոնք արագ վաճառվելով, մեծ համբավ են բերում նրան: Նա դառնում է Կանադայի ֆրանսալեզու գավառի ամենանշանավոր երգչուհին:

նածուների թվում է «Երբ ես սիրահարվեմ» երգի համար: Նրա նախորդ «Ներդաշնակություն» (1990) եւ «Սելին Դիոն» (1992) ալբոմներից վաճառվել են ընդհանուր առմամբ 3,2 միլիոն օրինակներ: Պոպ երաժշտության պատմության մեջ առաջին անգամ ֆլեբեկցի մի աղջնակ նվաճում է ամբողջ Միացյալ Նահանգները:

Հաջողության գաղտնիքը, ըստ քննադատների, նրա արտակարգ ձայնի մեջ է, որը կլանում է դահլիճը: «Ամենացածր նոտաներից մինչեւ ամենռազանգներից»:

Միայն վերջերս է Սելինը հրապարակավ խոստովանել Անժելիլի հանդեպ իր սիրո մասին, որն այժմ 52 տարեկան է: Նրանք պատրաստվում են ամուսնանալ ամռանը:

«Ես չեմ հետեւի Մադոննային եւ ժողովրդականություն ձեռք բերելու համար չեմ մերկանա նկարահանման խցիկի առաջ», հայտարարել է նա: Կկարողանա՞ արդյոք նա դիմանալ այդ պարտադիր գայթակղությանը եւ խոսքի տերը լինել:

Չորս տարի առաջ նա նկարահան-

Պոպ երաժշտության ասպարեզում ժամանակ առ ժամանակ աստղեր են հայտնվում, որոնք կարճ դառնալով, իրենց հետեւից տանում են հազարավոր պատանիների ու պարմանուհիների: Այդ աստղերից վերջին շրջանում ամենանշանավորը Մադոննան է, որ ստեղծագործական նորանոր հնարքներով դեռ կարողանում է իրեն պաշտողների շրջանում մնալ ուշադրության կենտրոնում: Բայց փառքի անիվը պտտվում է, եւ բացառված չէ, որ մոտիկ ապագայում նրան փոխարինելու գա հեռավոր Կանադայի Քվեբեկ նահանգից «փոքրիկ մի աղջնակ»: Այդ աղջնակի մասին է պատմում Time International շաբաթաթերթի փետրվարի 28-ի համարում զետեղված նյութը, որից քաղվածաբար մեր ընթերցողներին ենք ներկայացնում հետեւյալ տեղեկությունները:

Սելին Դիոն՝ հաջորդ սուպերստա՞րը

Բայց Սելին Դիոնի համար դա դեռ բավական չէր: Ինքն ու իր հովանավորը՝ դասիարակ Ռենե Անժելիլը, ցանկանում էին նվաճել ամբողջ աշխարհը: Միայն թե մի փոքրիկ խնդիր խանգարում էր նրանց: Սելինն անգլերեն ոչ մի բառ չգիտեր:

Այնուամենայնիվ, ջանասիրությամբ նա հաղթահարում է այդ արգելքը: Այժմ 25 տարեկան հասակում նա միջազգային մակարդակի աստղ լինելու եզրին է: Նրա վերջին «Սիրո ուժը» վերնագրով ձայնասկավառակը Կանադայում եւ ԱՄՆ-ում դարձել է թիվ 1 «Հիթ», իսկ Անգլիայում՝ թիվ 4-ը: Իր մյուս՝ Սոնի ալբոմը՝ «Իմ սիրո գույնը», նոր է թողարկվել: Նա հրավերներ է ստացել հաջորդ 12 ամիսների ընթացքում այցելելու ԱՄՆ, Եվրոպա, Ճապոնիա եւ Ավստրալիա: Անգլերեն երգերի հաջողությունը նպաստել է, որ նրա նախկին ֆրանսերեն երգերի ժողովրդականությունն ավելանա: Այսպես, 1991-ին թողարկված նրա «Հնչուն բառեր» ալբոմն այժմ Ֆրանսիայում դարձել է «Բեստսելլեր»:

«Ես ցանկանում եմ երգել ամբողջ կյանքում», ասում է նա դեռ ոչ շատ սահուն անգլերենով:

Հաջողությունն անհուս միանգամից չի եկել: Նրանով սկսում են հետաքրքրվել այն բանից հետո, երբ Հոլիվուդում առաջարկում են նրան մասնակցել երկու ֆիլմերի երաժշտական ձեւավորման աշխատանքներին: Սելինի ձայնը հնչում է «Գեղեցկուհին եւ գազանը», ինչպես նաեւ «Անքուն Սեատլում» ֆիլմերում, եւ անջնջելի տպավորություն թողնում հանդիսատեսների վրա: Անցյալ տարի նրան շնորհում են հայտնի Գրեմի մրցանակը: Իսկ այս տարի նա դարձյալ այդ մրցանակի թեկ-

ճարտարը՝ նրա ձայնը սահում է առանց ճիգ գործադրելու: Ուժգնությունն ու շնորհը միահյուսվում, շաղկապվում են իրար»: «Արդի խոսքում ես համոզված եմ, որ Սելինը հաջորդ սուպերաստղն է լինելու», ասում է Դեյվիդ Ֆոստերը, որին այդ երաժշտության ասպարեզում թիվ 1 պրոդյուսերն են համարում ԱՄՆ-ում: Նա է թողարկել Ուիտնի

Հյուստոնի շատ սիրված եւ փնտրված «Ես միշտ սիրելու եմ քեզ» ալբոմը:

Սելինը մեծացել է երաժշտասեր ընտանիքում, որտեղ 14 զավակներից ամենաերիտասարդն է: Փոքր տարիքից երգել է, ճիշտ է, սակայն միայն 12 տարեկանում Անժելիլի հետ հանդիպումից հետո է, որ լրջորեն սկսել է մտածել երաժշտական կարիերա ստեղծելու մասին: Անժելիլին լաց է եղել լսելով Սելինի, նրա մոր եւ եղբոր կողմից գրված «Դա միայն երազ էր» երգը: «Այդ օրվանից ես հավատում եմ նրան», ասում է նա:

Սելինը 15 տարեկանում թողնում է դպրոցը, որովհետեւ «այն ինձ հետ էր պահում իմ երջանկությունից, իմ ե-

վել է ֆրանս-կանադական «Ծաղիկներ ձյան վրա» մինի-սերիալներում եւ արժանացել քննադատների գովասանական խոսքերին:

Երբ նա ցանկանում է խոր մեծ համբավ ձեռք բերել, ապա պետք է կարողանա հմայել պատանիներին ու պարմանուհիներին, որոնք էլ վճռորոշ դեր են կատարում պոպ երաժշտության մասսայականացման գործում, եւ իր տաղանդը ցույց տա նաեւ նկարահանման հրապարակում: Իսկ այնտեղ լեզվի հարցը շատ ավելի լուրջ է, քան երգելու ասպարեզում:

Այդ մտահոգությամբ էլ Time-ի երաժշտական մեկնաբանը խորհուրդ է տալիս նրան նկարահանվել այնպիսի ֆիլմերում, ինչպիսին են Ստրայզենդի «Ծիծաղելի աղջիկը» եւ «Հյուստոնի թիկնապահը»: Իսկ միգուցե «Իմ չքնաղ լեդիի» մի նոր տարբերակու՞մ նա հանդես գա, մանավանդ որ նրա համար էլ ներկայումս լեզվի հաղթահարման հարցն է առաջնայինը:

Պատրաստեց
ՎԱՐԴԱՆ ԾՈՒԼՈՒԿՅԱՆԸ

ԱԶԴԱԳԻՐ

«Այրարատ» կինոթատրոնը հայտնում է

Այսուհետեւ երկօրյա բարեգործական սեանսների ընթացքում կկազմակերպվեն նաեւ թեմատիկ կամ համաշխարհային կինեմատոգրաֆիայի ճանաչված նույն ռեժիսորի, արտիստի մասնակցությամբ ֆիլմերի ցուցադրություններ: Ընթացիկ շաբաթ «Բարեգործականը» կինոդիտողին կներկայացնի մեր օրերի ամերիկյան կինոաստղ Կիմ Բեսինջերի խաղարկությամբ ստեղծված կինոնկարներից: Այսպես, մարտի 12-ին տեսասրահում մեծահասակները կդիտեն «Կարել Մակոյ. դա լուրջ է» ժապավենը, որտեղ իր ստեղծագործական դիմագծով հակասական Բեսինջերը մարմնավորում է հարստություն կուտակելու տենդով համակված հանցագործի: Հաջորդ օրը՝ կիրակի, մանկական տեսասրահում ցուցադրվելիք «Խորթ մայրս այլմոլորակային է» կիսաֆանտաստիկ կինոնկարում դերասանուհին կերպավորել է բարի կնոջ: Մեր հանդիսատեսը, որը կինոդերասանուհուն ավելի շատ ճանաչում է «9,5 շաբաթ» հետաքրքրական ֆիլմով, այս երկու օրերին նույնպես առիթ կունենա վայելելու հոլիվուդյան քմահաճ աստղի յուրօրինակ արվեստը:

Մարզահամերգային համալիր

Մարտի 15 եւ 16-ին Համալիրի «Ազատ ժամանց» սրահում կկայանա Ֆորշի համերգը, իսկ մարտի 17-27-ը նույն սրահում կկազմակերպվեն «Ոզնիներ» թատերական խմբի ներկայացումները: Սկիզբը՝ ժամը 20.00-ին:

ԱՀԱԶԱՆԳ

Օհան Դուրյանի հետ կոնֆլիկտը հարթվա՞ծ

Մաեստրո Օհան Դուրյանն այն կարծիքին է, թե այնուամենայնիվ, իր եւ օպերային թատրոնի տնօրեն Տիգրան Լեւոնյանի միջեւ ծագած բարդությունները լուծման ընթացքի մեջ են: Երեկ այդ առիթով պետնախարար Արմենակ Ղազարյանի մոտ տեղի ունեցած խորհրդակցությունից հետո մշակույթի նախարար Հակոբ Մովսեսը մեզ հայտնեց, թե կոնֆլիկտը կարելի է համարել հարթված: Մաեստրոն եւ Լորիս Ճգնավորյանը, որն ի դեպ եկել էր նույնպես աջակցություն հայտնելու Օհան Դուրյանին, այնուամենայնիվ չհամաձայնեցին նախարարի այս կարծիքին: Ո՞րն է կոնֆլիկտի էությունը: Դեռ նախօրեին, մաեստրո Դուրյանը մի հայտարարությամբ դիմել էր խմբագրությանը, որ նշում էր, թե Հայաստանում երեքտարյա գործունեությունից հետո, իր բոլոր հույսերը խափանվեցին եւ այժմ նորմալ աշխատանքային պայմաններ չունի:

«Օպերային թատրոնում» գրում է մաեստրոն, «որ նշանակված եմ գլխավոր դիրիժոր, եւ ձգտում եմ ավելի բարձրացնել կոլեկտիվի պրոֆեսիոնալ մակարդակը, յուրաքանչյուր քայլափոխի հանդիպում եմ արհեստական խոչընդոտների, իմ դեմ ուղղված անհիմն մեղադրանքների: Եւ այդ բոլորը, թատրոնի տնօրենի «օրհնությամբ»: Մի խոսքով, մաեստրոն խնդրում էր հարցել եւ ճշմարիտ դիրքորոշմամբ պաշտպանել գլխավոր դիրիժորի իրավունքները: Ի դեպ, մենք տեղեկացանք նաեւ, թե օպերային թատրոնի տնօրինությունը Օհան Դուրյանին զրկել է գլխավոր դիրիժորի պարտականություններից, թողնելով միայն որպես հասարակ դիրիժոր:

Հակոբ Մովսեսը մեր այդ հարցմանը պատասխանեց, թե մաեստրոն վերականգնված է գլխավոր դիրիժորի պաշտոնում: Սպասվում է, որ երկուշաբթի օրը եւս մի խորհրդակցություն տեղի կունենա մշակույթի նախարար Հակոբ Մովսեսի մոտ, որից հետո երեքշաբթի օրը մշակույթի նախարարությունում տեղի կունենա այդ հարցին նվիրված մամուլի ասուլիս: Սակայն, վերը նշվածից զատ, ցանկանում ենք նշել, թե անկախ այն հանգամանքից, որ մաեստրոն թողել է իր բարեկեցիկ կյանքը, եկել է Հայաստան եւ բոլորիս հետ կրում է այստեղի դժվարությունները ու զրկանքները, նախեւառաջ պետք է մեկընդմիշտ հիշել, որ մենք գործ ունենք ազգային հպարտություններից ու արժեքներից մեկի՝ Օհան Դուրյանի հետ:

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

ՕՏՏԱՎԱ

Կանադացիների հակասպիդային հաջող փորձը

ՕՏՏԱՎԱ, 9 ՄԱՐՏ, ՌԻԱ-ՍՆԱՐՔ: Կանադացի գիտնականները Օտտավայում անցկացրել են հակասպիդային պատրաստուկի լաբորատոր հաջող փորձարկումներ: Պատրաստուկն ստացել է EF13 պայմանական անվանումը եւ թույլ է տալիս ընտրովի ոչնչացնել վիրուսով վարակված բջիջները, ինչպես նաեւ ուժեղացնում է առողջ բջիջների դիմադրողականությունը, կանխելով հիվանդության հետագա տարածումը: Բացի դրանից, այն կողմնակի ազդեցություն չի գործում օրգանիզմի վրա: Պատրաստուկն ստեղծած «Էֆամոլ ռիսերչ» ընկերությունը ծրագրում է այս տարվա ամռանը դրա առաջին կլինիկական փորձարկումները կատարել 10-20 հիվանդների վրա:

ՀՈԲԵԼՅԱՆ

Սիլվա Կապուտիկյանին նվիրված երեկույթ Մոսկվայում

ՄՈՍԿՎԱ, 10 ՄԱՐՏ, ՍՆԱՐՔ: Մոսկվայում, Գրողների կենտրոնական տանն անցկացվեց հայ անվանի բանաստեղծուհի Սիլվա Կապուտիկյանի հոբելյանական երեկոն, որին ներկա էին հայ մտավորականության ներկայացուցիչներ, քաղաքական աչքի ընկնող գործիչներ, գործարար մարդիկ: Բոլոր ներկա գտնվողների ընդհանուր կարծիքով, նմանօրինակ հանդիպումները դիմակայում են հոգեւոր լճացմանը, որն առաջանում է շրջափակումից ու պատերազմից ավերված Հայաստանին: Մեր թղթակցի հետ զրույցում երեկույթի կազմակերպիչներից մեկը «Իմպերիալ» ֆիրմայի նախագահ Արկադի Վարդանյանն ասաց, որ նմանօրինակ միջոցառումներն անհրաժեշտ են ավանդական ռուսական-հայկական կապերի ամրապնդման համար: Վարդանյանի

կարծիքով, այսօր Հայաստանի սահմաններից դուրս, մասնավորապես Ռուսաստանում, քիչ չեն սրտի դատող մարդիկ, որոնք ի վիճակի են հանրապետությանը դուրս բերել ճգնաժամից:

«Իմպերիալ» ֆիրման Ռուսաստանի մայրաքաղաքի առեւտրական հայտնի կառույցներից մեկն է, որն զբաղվում է պատմաճարտարապետական կենտրոնի վերականգնմամբ: Անցյալ տարվա սեպտեմբերի արդյունքների հիման վրա ֆիրման դափնեկիր դարձավ Մոսկվայի կենտրոնական թաղամասերի վերակառուցումն իրականացնող մասնավոր ընկերությունների շրջանում:

Ինչպես շատ հայ ձեռնարկատերեր, որոնք այսօր աշխատում են Ռուսաստանում, Արկադի Վարդանյանն իր ուժերի ու հնարավորությունների սահմաններում մասնակցում է Հայաստանին պարենամթերքով, հագուստով ու դեղորայքով մարդասիրական օգնություն ցույց տալու գործում: Սիլվա Կապուտիկյանի հոբելյանական երեկոն «Իմպերիալ» ֆիրմայի մշակութային ծրագրի մի մասն է, որի ոլորտներով նախատեսված է առաջիկա 2-րդ կեսին կազմակերպել Ռուսաստանի առաջատար կատարողների անվճար համերգային ելույթներ Երեւանում եւ աղետի գոտու քաղաքներում: ■

ԿԻՆՈ

Կառլոս Մեծի հաղթարշավը

Ինչպես պատմում է L'Express շաբաթաթերթը, ֆրանսիական հեռուստատեսության այս տարվա առաջին իրադարձությունը ետհռոմեական շրջանի եվրոպական առաջին կայսրության միապետ Կառլոս Մեծի մասին եռամաս գեղարվեստական կինոնկարի ցուցադրումն էր: Նյութի մասուցման վարվելակարգի տեսակետից ուսանելի ձեռնարկում էր էկրանավորմանը զուգահեռ երկու գրքի հրատարակումը (ուղղված մանուկներին ու մեծահասակներին) այն անձանց համար, ովքեր կցանկանան առավել մանրամասն ծանոթանալ պատմական կերպարին:

Բեմադրիչ Մարսել Ժուլիենը յուրահատուկ կերպով արտացոլել է պատմական ճշմարտությունը, ի շահ ֆիլմի գեղարվեստական նկարագրի եւ մեր օրերի հանդիսատեսի պահանջների: Նրա նպատակն էր ոչ թե պատմել Կառլոս Մեծի իրական կենսագրությունը, այլ ներկայացնել ֆրանկների արքային իր կայսերական ծավալի մեջ:

Միջնադարյան թեմա-

ներին անդրադառնալը ֆրանսիացիների համար ներկայանում է որպես ֆրանսիական ինքնության որոնման նպատակ, եւ այս միտումն ունի 150 տարվա պատմություն: Նապոլեոն III-ի օրոք էլ միջնադարը մոդայիկ էր: Այն համարվում էր մոդել Եվրոպայի զարգացման համար:

Կարելի է ասել, որ ֆրանսիացիները գտել են իրենց պատմությունը հասարակությանը մատուցելու եւ ուսուցանելու ինտենսիվ բանաձեւը, քանի որ պատմական թեմայով յուրաքանչյուր ֆիլմ մեծ արձագանք է գտնում բոլոր խավերում: Ն. Ղ.

digitised by A.R.A.R.@

ՖՈՒՏԲՈԼ

«Արարատը» Կիպրոսի առաջնությունում

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ,
Մարզական մեկնաբան

Այսուհետ Կիպրոսի ֆուտբոլային ամեն մի նորություն կլինի Հայաստանի մարզասերների ուշադրության կենտրոնում: Եւ դա հասկանալի է: Չէ՞ որ առաջին անգամ միջազգային մրցասպարեզ դուրս եկող Հայաստանի հավաքականն ընթացիկ մրցաշրջանում Եվրոպայի առաջնության ընտրական ենթախմբում անցկացնելու է 3 հանդիպում, որոնցից երկուսը Կիպրոսի հավաքականի հետ: Նման դեպքում շատ կարեւոր է լավ իմանալ Կիպրոսի ֆուտբոլը: Այդ տեսանկյունից խմբագրությունը հնարավորություն ունի Կիպրոսի իր բարեկամների շնորհիվ մանրամասն տեղեկություններ տալ Կիպրոսի հավաքականի եւ ընդհանրապես Կիպրոսի ֆուտբոլի մասին: Եւ մենք կձգտենք առավելագույնս օգտվել հնարավորությունից: Այսօր ձեր ուշադրությանն ենք ներկայացնում ստացված առաջին տեղեկատվությունը, որն ուղարկել է լրագրող Սամսոն Գոմցյանը: Խոսքը վերաբերում է «Արարատ» ֆուտբոլային թիմին, որն ստեղծվել է 10 տարի առաջ եւ մասնակցում է Նիկոսիայի շրջանի ոչ պրոֆեսիոնալ թիմերի առաջնությանը:

Թիմը պատկանում է Հայ բարեգործական ընդհանուր միությանը: Նիկոսիայի շրջանի ոչ պրոֆեսիոնալ թիմերի առաջնությունը, որն անցկացվում է 3 լիգայով, մասնակցում են 57 թիմեր: «Արարատը» հանդես է գալիս 2-րդ դասակարգի 2 զուգահեռ խմբերից մեկում: Արդեն ավարտվել է առաջին շրջանը, եւ հայկական թիմը մրցաշարի անվիճելի առաջատարն է: «Արարատը» անցկացրած բոլոր 11 հանդիպումներում առավելության է հասել մրցակիցների նկատմամբ: Կիպրոսում որեւէ թիմ նման հաջողության չի ունեցել: Այս մասին գովեստով են արտահայտվում երկրի մարզական ղեկավար մարմինները եւ տեղի հունական մամուլը: «Արարատում» հանդես են գալիս 16–28 տարեկան 20 ֆուտբոլիստներ: Թիմի ղեկի եւ մարզչի պարտականությունը կատարում է Գարեգին Կոստանյանը, որը երկար տարիներ որպես պրոֆեսիոնալ ֆուտբոլիստ հանդես է եկել Կիպրոսի բազմակի չեմպիոն «Օմոնիա» թիմում: «Արարատի» առաջատար խաղացողներից են Միսակ Գույումջյանն ու Հարություն Ծաղիկյանը, որոնք նույնպես խաղացել են Կիպրոսի առաջատար այլ թիմերում: «Արարատը» միակ հայկական ֆուտբոլային թիմն է, որ մասնակցում է Կիպրոսի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի կողմից անցկացվող պաշտոնական մրցաշարին: Թիմը իր գոյության 10 տարվա ընթացքում հաճախ հասել է զգալի հաջողությունների: 1992 թ. մայիսին մի շարք փայլուն հաղթանակներից հետո «Արարատը» իրավունք նվաճեց մասնակցել Նիկոսիայի ոչ պրոֆեսիոնալ թիմերի գավաթի խաղարկության եզրափակչին, եւ չնայած վերջին րոպեին գնդակ ընդունելով սեփական դարպասը, պարտվեց 1–2 հաշվով, սակայն արժանացավ պատվավոր երկրորդ տեղի մրցանակին:

Կիպրոսի «Արարատ» թիմը

Ազատամարտիկների հուշամրցաշարում

ՅՄՄ ՖԻՄՍ–«Կանազ»՝ 3-1
ՅՄԸՍ–«Զվարթնոց»՝ 4-1

Ռեդոնդոն բռնցքամարտիկ

Աշխարհի կրկնակի չեմպիոն Արգենտինայի հավաքականի նոր աստղ, կենտրոնական պաշտպան Ֆերնանդո Ռեդոնդոն, որը խաղում է Իսպանիայի «Տեներիֆեում», հեռացվեց թիմից: Մարզումներից մեկի ժամանակ նա բռունցքով հարվածել էր իր խաղընկերներից մեկին՝ Անտոնիո Պինիլյային: Երբ վերջինս, կատարվածի համար բողոքել էր թիմի ղեկավարներին, արգենտինացին երկու հարվածով գետին էր տապալել Պինիլյային: Ֆուտբոլային դաշտը ռինգ չէ:

Ուելսի նոր մարզիչը

Ուելսի հավաքականի նախկին անվանի խաղացող Ջոն Տոշակը, որը 40 անգամ հանդես է եկել այս երկրի գլխավոր թիմում, դարձավ հավաքականի ավագ մարզիչ: Աշխարհի առաջնության ընտրական մրցաշարում կրած անհաջողությունից հետո Ուելսի հավաքականին ստիպված հրաժեշտ տվեց նախկին ավագ մարզիչ Տերրի Յորաթը: 43-ամյա Տոշակը միեւնույն ժամանակ պետք է շարունակի մարզել իր ներկայիս թիմը՝ Իսպանիայի Սան Սեբաստիան քաղաքի «Ռեալ Սոսիեդադը»:

Միասեռականների խաղեր Նյու Յորքում

Առաջիկա հունիսի 18-25-ը Նյու Յորքում պետք է տեղի ունենան միասեռականների խաղեր, որին մասնակցելու են 40 երկրների 15000 ներկայացուցիչներ: Այս խաղերի համար ԱՄՆ-ը մասնակիցներին 30 օրվա մուտքի արտոնագիր պետք է տա, որոնց թվում նաեւ ՍՊԻԴ-ի հարուցիչը կրողներին: Բայց հայտնի է, որ այդ հիվանդության վիրուսակիրներին ԱՄՆ-ն արգելում է մուտք գործել իր երկրի տարածք:

Հավաքականին անհրաժեշտ է օտար մարզիչ

Աշխարհի առաջնությանը նախապատրաստվող Միացյալ Նահանգների հավաքականի մարզիչ հարավսլավացի Բորա Միլուտինովիչն աշխարհի առաջնության ընտրական մրցաշարում Ֆրանսիայի հավաքականի ցավալի անհաջողությունից հետո հայտարարել է, որ այդ երկրի հավաքականին հարկավոր է ոչ ֆրանսիացի մարզիչ, որը հնարավորություն կտա հաղթահարել ներքին խնդիրները: Միլուտինովիչը, որը 1986 թ. գլխավորում էր Մեքսիկայի հավաքականը, հայտարարեց, որ ինքը կլինի ամենալավ մարզիչը Ֆրանսիայի հավաքականի համար:

ԱՍՏՂԵՐԻ ՈՒՂԻՆ

Դեն Ջենսենի կախարդական շրջանն ավարտվեց

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐՋԱՅԱՆ

Սեփ. թղթ. Վալանս, Ֆրանսիա

Աշխարհի ամենալավ չմշկորդ ամերիկացի Դեն Ջենսենը միայն 10 տարի սպասելուց եւ 4 օլիմպիական խաղերի մասնակցելուց հետո (Սարաեւո, Կալգարի, Ալբերվիլ, Լիլեհամեր) կարողացավ նվաճել առաջին ոսկե մեդալը: Դեն Ջենսենը, որին ամերիկացիներն անվանում են «լուզեր» (կորցնող), ամենաճանաչված եւ սիրված մարզիկներից մեկն է: Տեւական անհաջողություններից հետո նա Լիլեհամերում վերջապես հաղթեց 1000 մ. մրցատարածությունում, միաժամանակ սահմանելով աշխարհի նոր ռեկորդ (1 րոպե 12.43 վրկ): 29-ամյա Դեն Ջենսենը մինչեւ օլիմպիական վերջին խաղերը 500 եւ 1000 մ. մրցատարածություններում աշխարհում ուժեղագույնը լինելով, ամեն անգամ մի արկածախնդրությամբ, կամ դժբախտությամբ մրցումների վերջին օրը ոսկին ձեռքից բաց էր թողնում: Կալգարիում տեղի ունեցած օլիմպիական խաղերում, ուր ոչ-ոք չէր կասկածում, թե Ջենսենն անպայման ոսկե մեդալներ կնվաճի, լուր է ստացվում, որ քույրը մահացել է: Դեն Ջենսենը խորապես ազդված ոչ մի մեդալ չի շահում: Լիլեհամերում, երբ անվանի մարզիկը զգաց, որ պետք է նվաճի ոսկե մեդալը, աչքերից մի քանի կաթիլ արցունքներ հոսեցին: Երկար սպասած այդ հաջողությունից հետո, նա գրկեց իր մորը, կնոջը եւ աղջկան՝ Ջեյնիին, որին կոչել էր քրոջ անունով: «Վաղուց սպասում էի այս օրվան, ի՜նչ ուրախություն...», հայտարարեց Դեն Ջենսենն իր վազքից հետո: Ամեն ինչում մի օր ճշմարտությունը հաղթում է: ■

Դեն Ջենսենն աղջկա՝ Ջեյնիի հետ

ԱՏԼԱՆՏԱ-96

Օլիմպիադան կվերափոխի քաղաքը

Նման կերպ են մտածում 1996-ին կայանալիք ամառային օլիմպիական խաղերի «մայրաքաղաքի» Ատլանտայի բնակիչները: Նրանք հույս ունեն, որ մարզական այդ մեծ տոնահանդեսը կօգնի վերափոխել իրենց քաղաքի խարխուլ հատվածները եւ դրանք դարձնել ժամանակակից բարեկարգ թաղամասեր ու լայնահուն պողոտաներ: Բանն այն է, որ բազմահարկ երկնաքերների կողքին հարեւանում են անհյուրընկալ խրճիթները, որտեղ հավաքվում են թմրադեղերի առեւտրով եւ այլ կասկածելի զբաղմունքներով պարապող մարդիկ: Բնականաբար, ոչ քաղաքի ղեկավարները, ոչ էլ բնակիչների մեծ մասը չէին ցանկանա, որ արտասահմանցի հյուրերն իրենց բնակավայրը տեսնեին նման վիճակում: Այն փոփոխելու եւ նորացնելու ուղղությամբ արդեն պատրաստ են բազմաթիվ ծրագրեր: «Շիրմաների արդեն ժամանում են մեզ մոտ, եւ մենք պետք է պատրաստ լինենք», ասում է օլիմպիական խաղերի նախապատրաստության քաղաքային համակարգիչ կենտրոնի տնօրեն Սեսիլյա Քորբին Հանթերը: Վերն ասվածի լավագույն օրինակն են «Չիֆի» մարզադաշտը եւ դրան հարող թաղամասերը՝ փլուզման եզրին կանգնած իրենց հնակառույցներով: Նույն մարզադաշտում ժամանակավորապես կմարզվեն աշխարհի տարբեր ծայրերից այստեղ եկած մարզիկ-մարզուհիները մինչեւ շահագործման կհանձնվի նորը: Վերջինս ունենալու է 85 հազար նստատեղ եւ այնտեղ անցկացվելու են ոչ միայն բեյսբոլային եւ ֆուտբոլային միջոցառումները, այլեւ օլիմպիական խաղերի բացման եւ փակման հանդիսավոր արարողությունները: Այն նախատեսվում է կառուցել քաղաքի Սամերհիլ կոչվող շրջանում: Դժվար է հավատալ, որ տեղի մեծահասակ բնակչության երկու երրորդն անգործ է, իսկ տարեկան միջին եկամուտն այստեղ կազմում է ընդամենը 7800 դոլլար:

Սակայն ինչպես վկայում է շրջանի ակտիվիստներից եւ օլիմպիադայի հաջող անցկացմանն աջակցող Քաղաքային հասարակական խմբի ներկայացուցիչ Դուգլաս Դինը, իրենք լավատեսության համար ավելի շատ հիմքեր ունեն, քան քաղաքի մյուս շրջանների բնակիչները: Նա այն համոզմանն է, որ «Ոչ թե պարզապես պետք է վերափոխել Սամերհիլը, այլ ուրականապես փոխել ապրելակերպը եւ կենսապայմանները»: Այդ ուղղությամբ արդեն որոշ աշխատանքներ տարվում են: Դրա համար ստեղծված «Սամերհիլ նեյբըրհուդ ինք.» կազմակերպությունն արդեն ստացել է 1 մլն դոլլար: Այդ միջոցները կուղղվեն հարյուրավոր ընտանիքների համար նոր, բարեկարգ տներ կառուցելուն: Դրանցից յուրաքանչյուրը կարժենա 35 հազ. դոլլար, իսկ բոլորը միասին կձեւավորեն գողտրիկ մի փողոց: «Օլիմպիական խաղերը մեզ համար նշանակալից են նախ եւ առաջ նրանով, որ հնարավորություն կտան ունենալ նոր մարզադաշտ», ասում է Դինը: Ընդ որում, հետաքրքիրն այն է, որ նման հսկա կառույցը իրենց շրջանում կառուցելու թույլտվություն տալու դիմաց խաղերի կազմակերպիչները խոստացել են աշխատանքի վերցնել եւ նոր մասնագիտություններ սովորեցնել շրջանի մոտ 100 բնակիչների: Ըստ նախագծման, մարզադաշտի դիմաց լինելու են ավտոկանգառ, փոքրիկ խանութներ եւ բնակելի տներ: Շարունակելով իր խորհրդածությունները Դինն ավելացնում է. «Լիահույս ենք, որ Սամերհիլը 1996 թվականին կվերածվի մի բարեկարգ եւ օրինակելի շրջանի, որը հպարտությամբ կարելի կլինի ցույց տալ ողջ աշխարհին»:

Շատ հնարավոր է, որ այդպես էլ լինի: Չէ՞ որ շնորհիվ մարզադաշտի Սամերհիլը կդառնա ամառային օլիմպիական խաղերի կենտրոնը: Սակայն քաղաքի զարգացման ու բարգավաճման ծրագրերը ավելին են միտված: Ենթադրվում է նոր շունչ հաղորդել Ատլանտայի նաեւ մյուս 14 շրջաններին, որոնք եւս զլացված քիչ հարցեր չունեն: Դրա համար քաղաքի հայրերն ակնկալում են ստանալ մոտ 228 մլն դոլլար, որից առայժմ միայն 17 միլիոնն է ծախսված: **Լ. Լ.**

ՍՓՅՈՒՌՔ

Շախմատը լիբանանահայ համայնքում

ՎԱՍՈ ՄՈՍԿՈՒՖՅԱՆ

Սեփ. թղթակից, Բեյրութ:

Դժբախտաբար Միջին Արեւելքում, հատկապես Լիբանանում, շախմատային կյանքը հարուստ չի եղել այս անհատ խաղի անվանի ներկայացուցիչներով: Այն դեպքում, որ մեր ազգն աշխարհին տվել է Տիգրան Պետրոսյանի, Գարրի Կասպարովի, Ռաֆայել Վահանյանի, Հենրի Գասպարյանի, Սմբատ Լպուտյանի, Վլադիմիր Հակոբյանի, Արշակ Մինասյանի, Կարեն Գրիգորյանի նման մեծ վարպետներ: Սփյուռքահայ ամենանշանավոր շախմատային դեմքը եղել է տեսաբան եւ շախմատային պատմագիր Զ. Բասման (Բասմաջյան), որը աշխարհի նախկին չեմպիոն Տիգրան Պետրոսյանի մասին հիանալի գրքի հեղինակն է, եւ որի անունը տեղ է գտել անգլիական շախմատային [illegible]րագիտարանում:

Միջին Արեւելքի լավագույն շախմատիստներից է Սիրիայի բազմակի չեմպիոն, բժիշկ Միքայել Շաշաբեկյանը (Հալեպ), որն իր անձնական ջանքերով, շախմատային տեսության ուսումնասիրությամբ կարողացել է դառնալ արաբական աշխարհի եւ Ասիայի ուժեղագույն միջազգային վարպետներից մեկը: Շաշաբեկյանի, սիրիացի միջազգային վարպետներ Վ. Հաքիի, Հ. Արզայի եւ մյուսների շախմատային մտահորիզոնների ընդլայնման մեջ մեծ դեր է խաղացել հայաստանցի նշանավոր շախմատիստ եւ մարզիչ, միջազգային վարպետ Էդուարդ Մնացականյանը, որը որոշ ժամանակ ստանձնել էր Սիրիայի հավաքականի ավագ մարզչի պաշտոնը: Բեյրութի մեջ, պատերազմից հետո շախմատը սկսել է վերածնունդ ապրել: Լիբանանի շախմատային շրջանակներում տարածվել է նաեւ շախմատային համակարգիչների առուծախը: Շախմատային գրականությունն սկսել է լայնորեն տպագրվել, կազմակերպվում են բազմաթիվ առաջնություններ: Հայկական շախմատային ակումբներից են ՀԵԸ-ի «Անդրանիկ Սեւանը» եւ Հայ կաթողիկեի միության շախմատային խումբը:

Երկար տարիներ համեստ մի երիտասարդ՝ Ռ. Ջիգերյանն աննկատ մրցանակներ է շահում Լիբանանի առաջնություններում: Շնորհիվ շախմատին անսահմանորեն իր նվիրվածության, նա Լիբանանի առաջատար շախմատիստներից մեկն է: 80-ական թթ. վերջին Լիբանանի ոչ պաշտոնական չեմպիոն է ճանաչվել Հակոբ Պատիկյանը: Թե Ջիգերյանը եւ թե Պատիկյանը «Անդրանիկի» անդամներ են: Պատիկյանը 1986 թ. Լիբանանի հավաքականի կազմում մասնակցել է Դուբայում տեղի ունեցած շախմատի համաշխարհային օլիմպիադային, որտեղ հանդիպել է աշխարհի չեմպիոն Գարրի Կասպարովին եւ գրոսմայստեր Ռաֆայել Վահանյանին: Այժմ բեյրութահայ շախմատիստները ծրագրում են մարզիչ հրավիրել հայրենիքից՝ ստանալու նրա տեսական, պրոֆեսիոնալ դասիարակությունը: Ընտրությունն ընկել է հայտնի մարզիչ եւ տեսաբան, վարպետ Գագիկ Հակոբյանի վրա: Այս տարվա ապրիլի սկզբներին մեկնարկելու է Լիբանանի շախմատի առաջնությունը, որին այժմվանից նախապատրաստվում են հայ նվիրյալ շախմատիստները, որոնք տնտեսական ծգնաժամի օրերին անգամ ջանք գործադրում են պատվաբեր արդյունքներ արձանագրել՝ անդամ դառնալու Լիբանանի հավաքականին, որը մասնակցելու է Սալոնիկում կայանալիք շախմատի համաշխարհային օլիմպիադային: ■

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրակարգ

ՀԱՐՑԱԽՈՒՅԶ

Երեւանցիների կեսը ոչ մի կուսակցության չի հավատում

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՄԱՐՏ, ՍՆԱՐՔ։ Երեւանի բնակչության կեսը (50,3 տոկոս) չի պաշտպանում ոչ մի քաղաքական կուսակցության. այսպիսին է այն հարցման հետեւանքը, որը Հայաստանի Ազգային ակադեմիայի սոցիոլոգիական հետազոտությունների կենտրոնն անց է կացրել հանրապետության մայրաքաղաքի 600 բնակիչների շրջանում։ Հարցման ենթարկվածների մոտ 15 տոկոսը նախապատվությունը տվել է առաջատար ընդդիմադիր կուսակցությանը՝ Հայ հեղափոխական դաշնակցությանը։ Երկրորդ տեղում են կոմունիստները՝ 10,3 տոկոս։ Կառավարող կուսակցությունը՝ Հայոց համազգային շարժումը, որի ներկայացուցիչն է նաեւ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, վայելում է հարցման ենթարկվածների սոսկ 5,3 տոկոսի համակրանքը, որը, սակայն փոքր-ինչ ավելի է, քան դեկտեմբերին, երբ ՀՀՇ-ի օգտին արտահայտվել էր Երեւանի բնակիչների մոտ 3 տոկոսը։ Մնացած կուսակցությունների «վարկանիշը» փետրվարին չէր գերազանցում 2,5 տոկոսից։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ
Կազմակերպությունը կգնի կտոր:
Զանգահարել՝ 52.57.44

ԱՄՆ-ՎՐԱՍՏԱՆ

Սենատոր Քենեդին Շեւարդնաձեի մոտ արծարծում է Հայաստանի ճգնաժամը

Մ. Նահանգների Սենատի անդամ Էդվարդ Քենեդիի գրասենյակից ստացված տեղեկատվության համաձայն, մարտի 8-ին հանդիպում է տեղի ունեցել նրա եւ պաշտոնական այցով Մ. Նահանգներում գտնվող Էդ. Շեւարդնաձեի միջեւ։ Հանդիպման ընթացքում ամերիկյան սենատորն արծարծել է «Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ տարածքային պատերազմի եւ Հայաստանում մարդկային խոր ճգնաժամի շարունակման պատճառները»։ Էդ. Քենեդին հասկացնել իր մտահոգությունն է արտահայտել մարտի 1-ին Խրամ գետի վրա երկաթուղային կամրջի պայթեցման ահաբեկչական ակտի առիթով, որի հետեւանքով խզվել են երկաթուղային բոլոր կապերը Հայաստանի եւ Վրաստանի միջեւ, փաստորեն խզելով Հայաստան հասնող մարդասիրական օգնության գլխավոր ճանապարհը, մինչդեռ Վրաստանը ներկայումս Հայաստանի հետ բաց սահման ունեցող միակ երկիրն է։ Վրաստանի խորհրդարանի նախագահը, հայտարարում է տեղեկատվությունը, ամերիկյան սենատորին վստահեցրել է, թե «վրացական կառավարությունը հանձնառու է այս դժվարին ժամանակաշրջանում Հայաստանի մատակարարման գործում» եւ հավաստիացրել, թե «աշխատանք է տանում մարդասիրական օգնությունը հայ ժողովրդին հասցնելու գործն ապահովելու ուղղությամբ»։

Մյուս կողմից, ՏԱՍՍ-ի թղթակցի հետ կայացած հարցազրույցի ընթացքում Էդուարդ Շեւարդնաձեն հայտարարել է. «Նախագահ Քլինթոնի եւ ԱՄՆ-ի Կոնգրեսի ղեկավարության հետ կայացած հանդիպումների ընթացքում մենք լիակատար փոխըմբռնման հանգեցինք մեր բանակցությունների օրակարգում եղած քաղաքական տարբեր հարցերում։ Ես մի քանի ժամ անցկացրի ամերիկյան Կոնգրեսում, օրենսդիրների հանդիպելով, որ անհրաժեշտ է շատ եւ իրական տնտեսական օգնություն ցույց տալ Վրաստանին։ Իմ կարծիքով, օգնության փաթեթը ինքնավերջնական օրենսդիրները կգիշեն իմ պատճառաբանություններն ու կհամաձայնեն այն բանին, որ վաչակազմի խոստացած օժանդակության ծավալը քիչ է, մեծացվի։ Այժմ Վրաստանում ճգնաժամային կացություն է ստեղծվել, երկիրը գտնվում է սովի շեմին։ Մեզ ավելի քան երբեւէ հարկավոր է արտաքին օգնությունը՝ ինչպես ֆինանսական, այնպես էլ տեխնիկական»։

ԱՆԿԱՐԱ

Թուրքիայում ժողովրդավարությունն սպառնալիքի տակ է

Բարեկեցության կուսակցությունը պատասխան քայլերի է դիմում վարչապետ Թանսու Չիլլերին վարկաբեկելու նպատակով։ Մինչ քաղաքում կազմակերպված հանրահավաքի ժամանակ ինչ-որ կառավարությանը ...

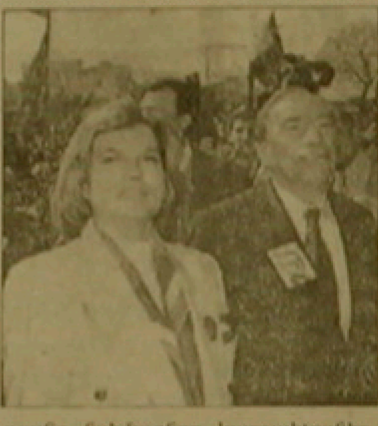

...թյանը նետմացնող կարգախոսներ։ Ըստ «Հյուրիյեթ» թերթի անցկացրած հարցման, այս քաղաքում, որտեղ ամռան ամիսներին արտասահմանյան զբոսաշրջիկների հոսքը աննկարագրելի է, կանոնավոր տեղական ղեկավարի ցուցակների ցուցակների, ամենահեղինակավոր կուսակցությունը Բարեկեցությանն է (38,8 տոկոս), իսկ կառավարող ճշմարիտ ուղու օգտին պատրաստ են քվեարկել միայն ընտրողների 5 տոկոսը։

Ինչպես մարտի 8-ին հաղորդեց թուրքական հեռուստատեսությունը, Բարեկեցության մեջլիսի խմբակցության ներկայացուցիչ Շեւքեթ Քազանը պատրաստվում է նախագահությունը ներկայացնել պատգամավորական հարցում, պահանջելով պատասխանատվության ենթարկել վարչապետ Թանսու Չիլլերին իր գործողություններով «անգլիացի մրցակցության սերմեր ցանելու» եւ «Աթաթուրքին եւ աշխարհիկ կարգերը քաղաքական պայքարի միջոց դարձնելու» մեղադրանքով։

Ժամանակին է տագնապ հնչեցնել Թուրքիայում ժողովրդավարության ապագայի առնչությամբ, հայտարարեց Արիզոնայի նահանգի դեմոկրատ սենատոր Դենիս դը Կոնչինին ԱՄՆ-ի ԵԱՀԽ հանձնաժողովի նախագահը. «Թուրքիայում ժողովրդավարությունն սպառնալիքի տակ է» խորագրով, որ մարտի 8-ին հրապարակվել է «Վաշինգտոն պոստ» թերթում։ Թուրքական խորհրդարանից մեջ արդեն բացեիբաց խոսում են զինվորական նոր հեղաշրջման վտանգի մասին, եւ մենք ԱՄՆ-ում լրջորեն մտահոգված ենք Թուրքիայի ներկայիս կառավարության բռնությունից ու կամայականությունից, հավաստում է հոդվածի հեղինակը։

ՄԱՍՈՒՐ

Ռուցկոյը դարձյալ նախագահի պաշտոնի հավակնորդ

ԼԻՍԱԲՈՆ, 9 ՄԱՐՏ, ՌԻԱ-ՆԱՐՔ։ Պորտուգալական «Դիարիո դի Նոտիսիաս» թերթը, Ալեքսանդր Ռուցկոյի ազատ արձակումը վկայակոչելով, ենթադրում է, թե Ռուսաստանի նախկին փոխնախագահը «մտադիր է իր թեկնածությունն առաջադրել 1996 թ. հունիսին նշանակված նախագահական ընտրություններում»։

Այդ դեպքում, գրում է թերթը, «Ալեքսանդր Ռուցկոյի մրցակիցը կլինի Վլադիմիր Ժիրինովսկին, որը անցյալ տարեվերջին խորհրդարանային ընտրություններում ձայների 23 տոկոսն ստանալով առաջին քայլն է հանում նախագահական աթոռի ճանապարհին։ Սակայն ծայրահեղ ազգայնականը կրակվել ուժեղ հակառակորդի հետ, քանի որ նախքան 1993 թ. հոկտեմբերյան դեպքերը նախկին փոխնախագահը ընդդիմության ճանաչված ղեկավար էր եւ հույս ուներ ստանալ ընտրողների ձայների 40 տոկոսը, ունենալով ֆինանսական ուժեղ աջակցություն»։

ՔՈՂԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

Ազատ արձակել մեջլիսի քուրդ պատգամավորներին

Թուրքիայի նախագահ Սուլեյման Դեմիրելին, վարչապետ Թանսու Չիլլերին, Թուրքիայի Ազգային մեծ ժողովին ուղղված բաց նամակ հղել են նաեւ ԵԿԵ Հայաստանի քրդական համայնքի ղեկավարները։

«Համաշխարհային հասարակայնությունը խորապես ցնցված է Թուրքիայում տեղի ունեցող մարդու իրավունքների ոտնահարման փաստերով։ Չանտեսելով որեւէ իրավական հիմք, իշխանությունները մի խումբ քուրդ պատգամավորների զրկել են անձեռնմխելիության իրավունքից։ Սակայն, մինչեւ որոշման կիրառումը 1994 թ. մարտի 2-ին ի խախտումն բոլոր ժողովրդավարական նորմերի, խորհրդարանի շենքից դուրս գալիս ձերբակալվել եւ զազանաբար ծեծվել են Մեջլիսի Դեմոկրատական կուսակցության պատգամավորներ Հաթիփ Դիջլեն եւ Օրհան Դողանը։

Այդ մարդկանց ամբողջ «մեղքն» այն է, եղել, որ նրանք բնդունել են բազմամիլիոն քուրդ ժողովրդի գոյության փաստը եւ ձգտել են խաղաղ, քաղաքակիրթ ճանապարհով լուծել քրդական հարցը։

Կոռծանակառում թուրքական ղեկավարության գործողությունները հերքական անգամ ցուցադրեցին քրդերի նկատմամբ պետական քաղաքականության ազգային էությունը, որի նպատակն է ամեն կերպ ճնշել ժողովրդի իր օրինական պահանջների համար արդարացի պայքարը»։

Փաստաթղթի վերջում (դրա տակ ստորագրել է նաեւ անվանի քուրդ մտավորականների մի մեծ խումբ) ասված է. «Մենք վճռական բողոք ենք հայտնում Թուրքիայի իշխանությունների անմարդկայնության դեմ եւ կոչ ենք անում Թուրքիայի Հանրապետության խորհրդարանին եւ կառավարությանը անհապաղ ազատ արձակել ժողովրդի ձերբակալված ընտրյալներին, ինչպես նաեւ դադարեցնել անմիտ պատերազմը Քրդստանում»։

ՆՏ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
Մարտի 17-ին ժամը 15-ին ՀՀ արդարադատության նախարարությունում տեղի կունենա խորհրդակցություն մամուլի եւ զանգվածային լրատվության միջոցների գործունեության վերաբերյալ։ Խնդրվում է զանգվածային լրատվության միջոցների ներկայացուցիչներին ներկա գտնվել։
Հասցեն՝ Երեւան, Խորհրդարանային 8

ՀԱԿԻՐՃ

Ֆրանսուա Լեոտարը մեկնեց Իսրայել

ԹԵԼ ԱՎԻՎ, 10 ՄԱՐՏ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Ֆրանսիայի պաշտպանության նախարար Ֆրանսուա Լեոտարը այսօր ժամանեց Իսրայել։ Ինչպես հայտնեց Իսրայելի ռազմական գերատեսչության պաշտոնական ներկայացուցիչը, եռօրյա այցի ընթացքում Լեոտարը կբանակցի Իսրայելի պաշտպանության նախարարության եւ արտգործնախարարության ղեկավարության հետ, նրան կընդունի պետության ղեկավարը։ Բանակցությունների օրակարգում են Մերձավոր Արեւելքի իրադրությունը եւ երկու երկրների ռազմական համագործակցության հեռանկարները։

Շարունակվում են հալածվել չին այլախոհները

ՊԵԿԻՆ, 9 ՄԱՐՏ, ՎՏՋ։ Չինական ոստիկանությունը ձերբակալեց 1989 թ. Տյանանմենի հրապարակում կատարված ցույցի կազմակերպիչներից մեկին՝ Ուանգ Դանին եւ սպառնաց դարձյալ բանտարկել նրան, եթե շարունակի իր ժողովրդավարամետ գործունեությունը։ Մեկ ժամ տեւած կալանքը, որ վերջին 10 օրվա ընթացքում 4-րդն է, պատահում է Մ. Նահանգների պետքարտուղար Քրիստոֆեր Չինաստան կատարելիք այցելությունից 2 օր առաջ։ Պետքարտուղարի այցը կայանալու է ուրբաթ օրը (այսօր), առեւտրատնտեսական հարաբերություններից բացի, չին ղեկավարների հետ մարդու իրավունքների հարցման շուրջ խոսակցություններ ունենալու նպատակով։

Քաղաքացիների ջարդ Բուրունդիում

Վատիկանի ռադիոյի հաղորդման համաձայն, անցյալ շաբաթավերջին ևսմնելի ջարդ է տեղի ունեցել Բուրունդիում, որտեղ փոքրամասնական Թուցի ցեղի տիրապետության տակ գտնվող բանակի զինվորները զենք առգրավելու պատրվակով Հուբու ցեղի մի բնակավայր մտնելով, սպանել են 300 քաղաքացիների։ Ռադիոկայանն այս տվյալներն ստացել է տեղում գործող կաթոլիկ միսիոներներից։

Եղանակը Հայաստանում

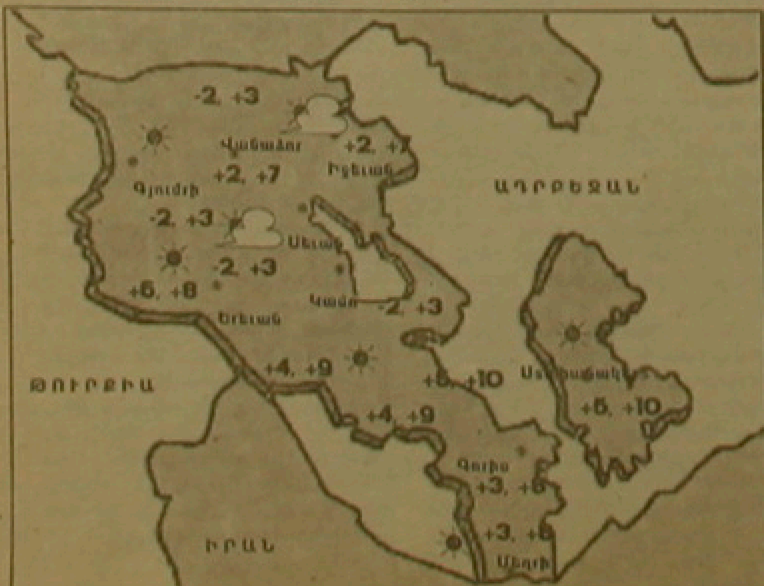

A & R
TRAVEL Co LTD
ՏՈՒՐԻՍՏԱԿԱՆ ՖԻՐՄԱՆ
կազմակերպում է
5-օրյա ուղեւորություններ
ԵՐԵՎԱՆ-ԴՈՒԲԱՅ-ԵՐԵՎԱՆ
■ Յուրաքանչյուր 11-րդ բեռնիքը՝ անվճար:
■ 1 տոննայից ավելի քաշ պատվիրողը պարտավորվում է, ուղեւորի համար սահմանված գնի 6,5 %, 5 տոննա եւ ավելի քաշ պատվիրելու դեպքում 10 % զեղչով:
■ Խնամքով, մինչեւ վերադարձ, մատչելի ծախսերով:
■ 10 հոգանոց խումբ համախմբողը ուղեւորությանը մասնակցում է անվճար:
Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 58.92.83
Մեր հասցեն՝ Գեւորգ Քոչարի 21:
A STYLE

ՀՀ կառավարության «Պարբերական» հրատ. տպարան. Երեւան 23 Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Տպաքանակ 15 000. Պատվեր 1712 Ստորագրված է տպագրության 9. 03. 1994 Գինը՝ 1 դրամ

digitised by A.R.A.R.@